

Stran 6

S kolesom po Cerkljanski

S čezmejnimi projekti INTERBIKE je 23 projektnih partnerjev, med katerimi je bila tudi Občina Cerklje, zgradilo mrežo kolesarskih povezav od Kranjske Gore do Ravne.

Stran 7

Krajevna skupnost Šebrelje

O Divjih babah in njihovi planoti, na katero se pride z vseh štirih smeri neba. O Šebreljencih. O največji slovenski skrivnosti. In o tem, kako je Iwančau leta 47 v Idriji izkoristil priliko.

Stran 4

Ivana Leskovec:

»Biti upravljavec Franje ni samo služba, je tudi veliko poslanstvo.«

CERKLJANSKE NOVICE

ČASOPIS OBČINE CERKLJE ■ LETNIK 2 ■ ŠT. 3 ■ MAJ 2015 ■ www.cerklje.si

Godbe. Gibke. Grčaste. Grapaste. Gričaste. Gabrijelaste.

Miha Zadnikar

Cerklje bo med 21. in 23. majem gostilo **20. Jazz Cerklje 2015**. Že teden dni pred tem, pa vse do sredine julija, bo v Cerkljanskem muzeju in na cerkljanskih ulicah na ogled dokumentarna razstava ob 20-letnici festivala **'Dvajset in nekaj let jaza – in še česa – v Cerklnem'**.

Foto: Bojan Tavčar

Dokumentarna razstava ob dvajsetletnici festivala skozi pisne, vizualne ter druge dokumente in predmete (fotografije, letake, plakate, majice, audio- in videoposnetke) ponazarja zgodbo o glasbenem dogajanju v Cerklnem s poudarkom na festivalih Keltika in Jazz Cerklje. Gverilska ekipa postavljavcev se je prebila skozi neskončne kilometre pisanega arhiva in iz njega potegnila samosvojo dramaturgijo. Ta se deli na tri sobe, ki vključujejo tudi intimno dnevno sobo, pravo poslušalnico, v kateri so na voljo posnetki s prejšnjih festivalov. Razstava podaja podobo hude cerkljanske posebnosti, ki ima v svetu jaza velik ugled. Ob muzejski postavitvi vas deli razstave presenečajo po vsem mestu; v cerkljanskih izložbah, vitrinah, hotelskem kotičku ... Razstavo sta pripravila Mestni muzej Idrija in Zavod Jazz Cerklje. Spremljevalno razstavo so postavili **Marko A. Kovačič, Milojka Magajne in Miha Zadnikar**.

► Več o 20. Jazz Cerklje 2015 preberite na strani 10. ■

Stran 3

Vodooskrba

Predstavljamo rezultate državnega monitoringa in notranjega nadzora Občine Cerklje nad kakovostjo pitne vode v letu 2014.

Stran 8

S taborništvom gradimo boljši svet

Razcvet cerkljanskega taborništva se je začel pred dvajsetimi leti. Četa, ki je sprva delovala kot del spodnjeidrijskega rodu, se je leta 1998 osamosvojila in si nadela ime **Rod aragonitnih ježkov Cerklje**.

Stran 13

Cerklje, zibelka orientacije

Zadnjih 35 let se v Cerklnem kalijo številni orientacisti, ki so se zapisali tudi v zgodovino slovenskega športa. **Orientacijski klub Azimut** je daleč najbolj dominanten klub Orientacijske zveze Slovenije.

Stran 14

Turist si želi predvsem doživetij

Gospodar kmetije Pr Flandru in predsednik Združenja turističnih kmetij Slovenije **Vencelj Tušar** o pričakovanih današnjega gosta in slovenskem turizmu na kmetijah.

Stran 15

Z znanjem in delom se odpirajo priložnosti

Klemen Simonič, 26-letni univerzitetni diplomirani inženir matematike in računalništva, o svoji poti, ki ga je pripeljala celo v Google Research, 'možgane Googla'.

SOUSTVARJALCI

Mirjam Furlan Lapanja, avtorica Šebreljenka, lektorica na začasnem delu v Ljubljani. Rada ima cerkljansku narečje, knjižno slovenščino, film, botaniko, glasbo, ustvarjalne ljudi in vse lepo.

Dario Cortese, avtor V slovenskem prostoru dežurni krivec za popularizacijo užitnih divjih rastlin, njihovo spoznavanje, nabiranje ter pripravo. Na to temo je napisal vrsto člankov in več knjig.

Klemen Kenda, orientacist S kompasom in zemljevidom odkriva nedotaknjene kotičke narave doma in po svetu, kjer s ponosom predstavlja domače tekmovanje - Cerklje Cup. Od leta 2014 vodi Orientacijsko zvezo Slovenije.

CERKLJANSKE NOVICE
Izdajatelj: Občina Cerklje, Bevkova ulica 9,
5282 Cerklje
T: 05 37 34 640
E: cerkljanske.novice@gmail.com
www.cerklje.si
Odgovorna oseba: Jurij Kavčič, župan
Občine Cerklje
Uredniška zasnova: Helena Pregelj Tušar
Grafično oblikovanje: Bojan Tavčar
Tisk: GR Grafika d.o.o.
Naklada: 1.850 izvodov
Časopis je brezplačen.

Nagovor župana

Spoštovane občanke, spoštovani občani,

V 3. številki Cerkljanskih novic namenjam več pozornosti področju vodooskrbe. Seznanjamo vas tudi s sprejetim proračunom Občine Cerklje za leto 2015. Zadovoljen sem, da smo v proračunu načrtovane projekte v teh mesecih že začeli izvajati. Med njimi so urejanje nabrežin in projektiranje na lokalnih cestah v Dolenjih in Gorenjih Jaznah ter priprave na saniranje cest po žledu. V teku so prijave na razpise za pridobivanje sredstev na področju družbenih dejavnosti. V pripravi so tudi gradiva za izvajanje t. i. 23. člena. Sredstva bomo v teh mesecih namenili tudi društvom. Mnoga od njih so svoj prostor in s tem boljše pogoje delovanja našla v urejenem Večnamenskem centru Cerklje. V LTO Laufar Cerklje so stekle priprave na priljubljene poletne in jesenske prireditve. Ponosni smo, da je bil sredi aprila **Partizanski bolnici Franja** podeljen **Znak evropske dediščine**, ki za spomenik in občino predstavlja odlično priložnost mednarodne promocije. Prav tako smo ponosni, da v teh dneh v Cerkljem gostimo jubilejni **20. Jazz Cerklje 2015**.

Veseli nas, da ste mnogi zadovoljni z informativnostjo in pozitivno naravnostjo Cerkljanskih novic. Kljub mnenju nekaterih posameznikov, da bi bilo potrebno v glasilu širiti spore in nestrpnost, ostajamo zvesti zavezi, ki smo jo dali v prvi številki: predstavljali bomo dobre, pozitivne zgodbe, ki nas povezujejo, ne pa razdvajajo, morebitne konflikte pa reševali na bolj konstruktiven način.

Želim vam prijetno branje,

župan Jurij Kavčič

Vodooskrba v letu 2014

Vanja Mavri Zajc

Kakor vsako leto smo tudi v letu 2014 skladno z zakonodajo kvaliteto pitne vode iz javnih vodooskrbnih sistemov v upravljanju občine spremljali na dva načina. Ministrstvo za zdravje zagotavlja nadzor nad kvaliteto pitne vode oziroma t. i. državni monitoring pitne vode iz javnih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo 50 ali več oseb. Neodvisno od državnega monitoringa upravljavec, Občina Cerklje, skladno s Pravilnikom o pitni vodi (v nadaljevanju: Pravilnik) izvaja notranji nadzor nad kakovostjo pitne vode iz vseh sistemov v upravljanju.

Ugotavljanje kvalitete pitne vode se izvaja s pomočjo različnih laboratorijskih preiskav vzorcev pitne vode. Mikrobiološko kvaliteto pitne vode ugotavljamo z določanjem različnih vrst mikroorganizmov v vodi. Redna mikrobiološka analiza pitne vode obsega določanje števila E. coli, skupnih koliformnih bakterij in števila mikroorganizmov pri 22°C in 37°C. V t. i. občasni analizi pa se poleg navedenih parametrov določa še število bakterij Clostridium perfringens (kadar na vir pitne vode lahko vpliva površinska voda – zaradi kraških tal to velja za vse naše vire; njegova prisotnost sicer nakazuje možnost pojava parazitov v vodi) ter število

enterokokov, ki so poleg E. coli zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja. Pitna voda je po Pravilniku skladna, kadar ne vsebuje mikroorganizmov, parazitov in njihovih razvojnih oblik v številu, ki lahko predstavlja nevarnost za zdravje ljudi. Če vsaj eden od zahtevanih predpisanih parametrov odstopa od normativov, določenih s Pravilnikom, voda ni skladna. Redna fizikalno-kemijska analiza obsega določanje barve, vonja, okusa, motnosti, pH vrednosti, električne prevodnosti in amonij. Občasna analiza pa pomeni obsežnejšo analizo, ki vsebuje še dodatne parametre, v skladu s Pravilnikom.

Notranji nadzor

Vzorčenje v okviru notranjega nadzora smo v občini Cerklje izvajali sami, analize pa so bile opravljene v akreditiranem laboratoriju Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano v Novi Gorici.

Na vodovodih z urejeno dezinfekcijo pitne vode mikrobiološka kvaliteta ni problematična (vodovodi v zgornjem delu Tabele 1). Razen na vodovodu Čeplez se na vseh ostalih vrši dezinfekcija s pomočjo natrijevega hipoklorita. Na vodovodu Čeplez se pitna voda predhodno obdela s pomočjo UV naprave. Večinski delež mikrobiološko in zdravstveno neustreznih vzorcev predstavljajo vzorci, odvzeti na omrežjih sistemov, kjer priprava vode ni urejena (spodnji del Tabele 1). Na teh sistemih zaenkrat kot edini možen način zagotavljanja mikrobiološke ustreznosti pitne vode velja trajen ukrep prekuhavanja vode v prehranske namene. V okviru notranje kontrole je bilo v lanskem letu iz vseh sistemov skupno na omrežju oz. na pipah pri potrošnikih odvzetih 79 rednih vzorcev pitne vode za mikrobiološke preiskave. Skupno je bilo opravljenih še 24 rednih in ena občasna fizikalno-kemijska analiza. Od skupno 30 mikrobiološko neustreznih jih je bilo 15 fekalno onesnaženih oz. zdravstveno neustreznih. Mikrobiološko oz. fekalno onesnažena vzorca na sistemu Čeplez sta bila odvzeta v času po končanih obnovitvenih delih na vodovodnem omrežju, ko se je priprava že vršila s pomočjo UV naprave. Eden izmed treh skladnih vzorcev na sistemu Čeplez je bil odvzet v času sanacije, ko je bila vodooskrba vasi zagotovljena s pomočjo prevezave na vodovod Planina, kjer se dezinfekcija izvaja s pomočjo natrijevega hipoklorita. Fizikalno-kemijsko sta bila dva vzorca neskladna zaradi malenkostno povišane motnosti. Vzrok za povišano motnost na sistemu Otalež smo našli po natančnem pregledu objektov zajetij. Ugotovljeno je bilo zamakanje zaledne (površinske) vode v objekt enega od zajetij. Zaledne vode so bile preusmerjene stran od zajetja. Celovita sanacija območij zajetij je predvidena v

letošnjem letu. Za povišano motnost na sistemu Plužnje vzroka v vplivu objektov ali neposrednega zaledja nismo našli.

Analize na prisotnost trihalometanov (THM) ter nadzor nad izvajanjem postopkov dezinfekcije

V okviru notranjega nadzora so bili na vseh sistemih, kjer se dezinfekcija pitne vode izvaja s pomočjo natrijevega hipoklorita, odvzeti vzorci na prisotnost THM.

Organske snovi, če so prisotne v vodi, z dezinfekcijskim sredstvom reagirajo in tvorijo se THM. V vzorcih je bila določena skupna vsota THM od 1,4 do 7,5 µg/l, njihova povprečna vrednost je znašala 3,7 µg/l. Predpisana mejna vrednost vsote THM v Pravilniku je 100 µg/l. Pri tem naj pojasnimo, da je na vseh vodooskrbnih sistemih v upravljanju občine s HACCP načrtom določen normativ prostega rezidualnega klora 0,15 – 0,20 mg/l. Za primerjavo povejmo, da je bila ta vrednost v predhodni zakonodaji predpisana, in sicer je morala znašati od 0,30 do 0,50 mg/l. Na sistemih, kjer se priprava vrši s pomočjo natrijevega hipoklorita, se le-ta vrši z avtomatskim konstantnim dodajanjem. Enkrat tedensko (ob spremenjenih dotokih pa dvakrat tedensko) se na omrežju izvajajo meritve prisotnosti dezinfekcijskega sredstva v vodi, o čemer se vodijo predpisane evidence oz. zapisi. Na podlagi izvedenih meritev se, če je potrebno, izvajajo korekcijski ukrepi doziranja dezinfekcijskega sredstva, o čemer se prav tako vodijo predpisane evidence.

Državni monitoring

V okviru državnega monitoringa (Tabela 2) je bilo v letu 2014 na omrežju večjih sistemov odvzetih 40 vzorcev za mikrobiološke in prav toliko za fizikalno kemijske preiskave. Večina vzorcev na sistemih brez priprave mikrobiološko ni bila skladna s Pravilnikom (spodnji del tabele). Na vodovodih z urejeno dezinfekcijo pitne vode mikrobiološka

kvaliteta ni problematična (sistemi v zgornjem delu tabele). Vzrok za neustrezen mikrobiološki rezultat na vodooskrbnem sistemu Zakriž smo našli v internem oz. hišnem vodovodnem omrežju. Kontrolna vzorca, odvzeta v okviru notranjega nadzora na dveh vzporednih odjemnih mestih, sta bila nato skladna. Eden izmed vzorcev v okviru državnega monitoringa v Čeplezu je bil odvzet v času sanacije, ko je bila vodooskrba vasi zagotovljena s pomočjo prevezave na vodovod Planina.

Fizikalno-kemijsko sta bila dva vzorca neskladna zaradi nekoliko povišane motnosti. Vzroke smo razložili v statistiki notranjega nadzora.

Kvaliteta surove vode

Za namen raziskovalnega dela, predvsem za ugotavljanje ustreznosti metod obdelave surove vode, je bilo iz posameznih zajetij in vodohranov različnih vodovodov v okviru notranjega nadzora odvzetih še 8 vzorcev surove vode za mikrobiološko analizo. Od tega jih je bilo 6 neskladnih. Rezultati so prikazani v Tabeli 3. Zraven so prikazani še rezultati vzporednih vzorčenj na omrežju.

Znatno znižanje deleža mikrobiološko onesnaženih vzorcev od leta 2011 do leta 2013 oz. 2014 (18,7%; fekalno onesnaženih za 8,3%) gre pripisati predvsem trem dejavnikom: sistematični obnovi zajetij in vodohranov, predvsem ureditvi priprave oz. dezinfekcije vode, obveščanju oz. osveščanju lastnikov zemljišč na varovanih conah vodnih virov o predpisnem režimu na eni in spoštovanju predpisanega na drugi strani. Delež mikrobiološko in fekalno onesnaženih vzorcev od leta 2013 do 2014 ostaja enak, saj v lanskem letu ni bila montirana nobena dezinfekcijska postaja oz. ni bila urejena priprava pitne vode na nobenem sistemu.

Redno in investicijsko vzdrževanje vodovodov

Poleg rednih vzdrževalnih del (čiščenje vodooskrbnih objektov in omrežja enkrat letno na vseh sistemih ter druga manjša vzdrževalna dela) smo v lanskem letu na področju investicijskega vzdrževanja vodovodnih sistemov sanirali območje zajetja pod Rodomažno, vodovoda Zgornje Ravne, ter vodohran vodovoda Trebenče. Izvajalec del je bilo podjetje Komunala d.o.o. Idrija. Zajetje Pod Rodomažno v Zgornjih Ravnah je bilo temeljito sanirano, vključno z obnovo zajemnega mesta. Očistili smo povezovalni vodovod med zajetjem in črpališčem, ker je bil zamašen s koreninami. V črpališču smo dobetonirali dno umirjevalnika tako, da je možno čiščenje preko izpusta. Na črpališču smo zamenjali vhodna vrata ter preuredili prezračevanje.

Na vodohranu Trebenče smo porušili obstoječi vstopni jašek v suhi del in armaturno celico. Zgrajen je bil nov prizidek z vrati tako, da je možno normalno vzdrževanje armatur ter vodohrana.

V sklopu sanacije vodohrana je bil dograjen tudi obvod na napajalnem vodovodu v dolžini 40 m.

Obnovljena je bila celotna trasa dotrajanega vodovoda, od zajetja do vodohrana v Čeplezu, v skupni dolžini 1700 metrov. Izvajalec gradbenih del je bil Janez Jeram s.p. v sodelovanju s prostovoljnim gasilskim društvom Planina-Čeplez. Montažna dela je izvedlo podjetje Elsik, Borut Eržen s.p. Strokovna dela (trasiranje, ipd.) in nadzor je

opravilo podjetje Komunala d.o.o. Idrija. Sanacije ne bi bile uspešno izvedene brez razumevanja lastnikov parcel ob vodooskrbnih objektih, ki so nam v času sanacij dovolili uporabo svojih zemljišč za izvedbo del, skladiščenje gradbenega materiala in dostopne poti. ■

Obvestilo uporabnikom

Uporabnike prosimo, da nam vse morebitne spremembe v kvaliteti pitne vode takoj sporočite. Dodatne in pravočasne informacije s terena namreč lahko veliko pripomorejo k ustreznemu ukrepanju ter tako k boljši varnosti in nadzoru. Vse uporabnike obveščamo, da z letošnjim letom na spletni strani Občine Cerčno v rubriki Javni zavodi in službe na podstrani Vodooskrba objavljamo analizne izvide vzorcev pitne vode za vse vodovode v upravljanju Občine Cerčno.

Tabela 1: Rezultati analiz vzorcev pitne vode v letu 2014 - notranji nadzor

VODOOSKRBNI SISTEM	MIKROBIOLOŠKI PREIZKUSI			FIZIKALNO-KEMIJSKI PREIZKUSI	
	Št. vseh vzorcev	Neustrezni	Fekalno onesnaženi	Št. vseh vzorcev	Neustrezni
Cerkno	2	0	0	0	0
Cerkno-Sušje	4	0	0	1	0
Šebrelje	3	0	0	1	0
Otalež	3	0	0	2	1
Planina	3	0	0	1	0
Zgornje Ravne	4	0	0	1	0
Gorje	3	0	0	1	0
Zakojca	3	0	0	1	0
Spodnje Ravne	3	0	0	1	0
SC – Lom	3	0	0	1	0
Poče	2	0	0	1	0
Plužnje	3	0	0	1	1
Lazec	3	0	0	1	0
Zakriž	3	0	0	1	0
Čeplez	5	2	2	1	0
Skupaj	47	2	2	15	2
Jazne	3	3	3	1	0
Labinje	4	2	0	0	0
Trebenče	1	1	0	0	0
Bukovo	3	3	2	1	0
Dolenji Novaki	2	2	0	1	0
SC – Brdo, Počivalo	3	2	1	0	0
Jesenica	3	3	3	1	0
Reka	2	2	1	1	0
Gorenji Novaki	2	2	0	1	0
Orehek	3	3	0	1	0
Kojca	3	2	0	1	0
Žabže	3	3	3	1	0
Skupaj	32	28	13	9	0
SKUPAJ	79	30	15	24	2

Tabela 3: Rezultati mikrobioloških analiz vzorcev pitne vode na zajetjih v letu 2014

VODOOSKRBNI SISTEM	MIKROBIOLOŠKI PREIZKUSI	FIZIKALNO-KEMIJSKI PREIZKUSI
GORJE	KOLIF	SKLADEN *
ŠEBRELJE	KOLIF	SKLADEN *
TREBENČE	KOLIF	KOLIF
ČEPLEZ	KOLIF SKLADEN ** (iz vodne celice rezervoarja)	SKLADEN **
	SKLADEN	ENTEROKOK **
	KOLIF	SKLADEN **
	KOLIF	ENTEROKOK **

Situacije in načini, v katerih bomo uporabnike glede vodooskrbe obveščali v tem letu

ŠT.	VZROK ZA OBVEŠČANJE	ČAS OBVEŠČANJA	NAČIN OBVEŠČANJA
1	Z laboratorijskimi analizami vzorcev je ugotovljeno, da je vzrok neskladnosti pitne vode hišno vodovodno omrežje ali njegovo vzdrževanje.	-od začetka veljavnosti ukrepa, -najkasneje v sedmih dneh od ugotovitve.	-pisna obvestila z navodili za nadaljnje ravnanje v pošt nih nabiralnikih uporabnikov, -obvestila z navodili na oglasnih deskah hišnih svetov.
2	Mikrobiološko ali fizikalno kemijsko onesnaženje pitne vode - prepoved ali omejitev uporabe (npr. prekuhavanje v prehrabne namene).	-od začetka veljavnosti ukrepa, -najkasneje v dveh urah, -obveščanje vsak dan do preklica, -enako obveščanje tudi ob preklicu ukrepa.	-lokalna radijska postaja Primorski val oz. Radio Odmev, -oglasne deske krajevnih skupnosti, -spletna stran Občine Cerčno.
3	Izvajanje predvidenih del na vodovodnem omrežju ali objektih, zaradi katerih je motena ali prekinjena dobava pitne vode.	-vsaj 24 ur pred začetkom izvajanja del.	-lokalna radijska postaja Primorski val oz. Radio Odmev, -oglasne deske krajevnih skupnosti, -spletna stran Občine Cerčno.
4	Upravitelj vodooskrbnega sistema je zaradi neskladnosti pitne vode pridobil začasno dovoljenje za odstopanje.	-najkasneje v sedmih dneh od pridobitve dovoljenja, -obvestilo tudi po prenehanju dovoljenega odstopanja.	-lokalna radijska postaja Primorski val oz. Radio Odmev, -oglasne deske krajevnih skupnosti, -spletna stran Občine Cerčno.
5	Predstavitev letnih rezultatov spremljanja skladnosti pitne vode oz. rezultatov laboratorijskih preiskav vzorcev pitne vode.	-enkrat letno - prvo četrtletje leta za prejšnje koledarsko leto.	-občinsko glasilo Cerkljanske novice, -spletna stran Občine Cerčno.

Lastniki ali upravljalci javnih objektov (otroški vrtec, šola, zdravstvena postaja, gostinski lokal, frizerski salon ipd.) bodo v primerih 2, 3 in 4 obveščeni tudi s pisnimi obvestili ali telefonsko.

* priprava oz. dezinfekcija z natrijevim hipokloritom

** priprava oz. dezinfekcija z UV napravo

KOLIF = koliformne bakterije

ENTEROKOK = enterokoki (pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja)

Ivana Leskovec, direktorica Mestnega muzeja Idrija - muzeja za Idrijsko in Cerkljansko

Biti upravljavec Franje ni samo služba, je tudi veliko poslanstvo

Helena Pregelj Tušar

Evropska komisija je 15. aprila letos šestnajstim spomeniškim območjem v državah Evropske unije podelila **Znak evropske dediščine**. Med njimi je bila kot edino spomeniško območje iz Slovenije tudi **Partizanska bolnica Franja**. Ob tej priložnosti in mednarodnem dnevu muzejev, ki ga obeležujemo 18. maja, smo se pogovarjali z direktorico Mestnega muzeja Idrija – muzeja za Idrijsko in Cerkljansko **Ivano Leskovec**.

Ivana Leskovec

“Nobeno od šestnajstih spomeniških območij, ki so letos prejela Znak evropske dediščine, ne nosi v sebi toliko človeške sporočilnosti, kot jo ima ravno Partizanska bolnica Franja.”

Kakšen vtis je Partizanska bolnica Franja napravila na udeležence svečane podelitve v Bruslju?

Na prireditvi, ki je bila zelo prijetna, svečana in zelo profesionalno pripravljena ter izvedena, so bili vsi letošnji prejemniki Značka evropske dediščine predstavljeni s kratkimi videoposnetki. S kolegico, kustosinjo v Cerkljanskem muzeju, **Milojko Magajne**, sva bili posebej veseli, ker sva začutili, da je Franja med vsemi predstavljenimi spomeniki drugačna. Drugačna je že po svoji podobi. Narava, soteska, hribovje v okolici, potok, ki teče skozi sotesko, so na prisotne naredili velik vtis. Po drugi strani pa nobeno od šestnajstih izbranih spomeniških območij ne nosi v sebi toliko človeške sporočilnosti, kot jo ima ravno Partizanska bolnica Franja. To so udeleženci slovesnosti tudi začutili in nama povedali. Ta večer je bilo v tej mednarodni družbi resnično prijetno biti Slovenec, predvsem biti zastopnik

Partizanske bolnice Franja.

Pravite, da je med vsemi objekti, s katerimi upravlja Mestni muzej Idrija, Franja tista, ki izvabi največ čustev obiskovalcev. Občutek imam, da imate do partizanske bolnice tudi sami zelo osebno, poleg profesionalnega, tudi čustven odnos.

Že kot dijakinja in študentka sem delala za muzej, bila sem vodička. Izkušstvo vodenja obiskovalcev, predvsem tujcev, njihovo doživljanje prostora, spremljanje zgodovine in zgodb, tudi akterjev v sami Franji, in spoznanje, da je bilo tu v času druge svetovne vojne opravljeno velikansko delo, je nekaj, kar je neponovljivo. Vse to vpliva na človeka in te oblikuje. Kar nekaj trenutkov, če govorim o svoji profesionalni, muzejski karieri, je bilo, ko se me je Franja zelo dotaknila. Med vsemi je bil prav gotovo najhujši 18. septembra 2007, ko smo se ob vstopu v sotesko Pasice srečali

samo s prežitki Franje. V takih trenutkih so neprecenljive misli in sporočila obiskovalcev, zapisane v knjigi vtisov, ki povedo vse, kar tudi sama velikokrat čutim, pa ne znam tako izraziti. Ta njihov spoštljiv odnos do spomenika se prenaša na nas. Biti upravljavec Franje ni samo služba, je tudi veliko poslanstvo.

Partizanska bolnica Franja je edini zgodovinski in kulturni spomenik v Sloveniji, ki je letos prejel Znak evropske dediščine, od skupno štirih prijavljenih slovenskih spomenikov. Kaj je prepričalo komisijo?

Za to, da lahko neko območje kandidira za Znak evropske dediščine, je potrebno izpolnjevati nekaj pogojev. Predpogoj je, da gre za zavarovano, zaščiteno spomeniško območje. Druga bistvena stvar je, da ta spomenik sporoča in ohranja vrednote Evropske unije,

ki pa so pravzaprav občečloveške vrednote: solidarnost, tovarištvo, pomoč sočloveku, sodelovanje, demokracijo, enakopravnost žensk in moških, multikulturnost... Pri prijavi Partizanske bolnice Franja smo vse te vrednote seveda lahko s konkretnimi navedbami podprli. Npr.: v Franji so bili ranjenci in osebje različnih narodnosti, svetovnih nazorov, veroizpovedi; med 92 člani osebja je bilo 16 žensk, tudi upravnica in glavna zdravnica je bila večino časa ženska, itd. Tretja dimenzija, ki jo mora izpričevati spomeniško območje, pa je živost spomenika. Izvajati se morajo aktivnosti oz. programi, s katerimi se ohranjajo njegove vrednote in sporočilnost, se delijo z drugimi oz. prenašajo na mlajše rodove.

Kaj Znak evropske dediščine pomeni za Partizansko bolnico Franja in za Cerkljansko?

V prvi vrsti prinaša večjo prepoznavnost, ne le v domačem, ampak tudi v mednarodnem prostoru. Pomeni več možnosti mednarodnega povezovanja. Pomeni tudi lažjo pot do uspeha na razpisih za sredstva. Znak je zato velika pridobitev, seveda pa s sabo prinaša tudi naloge in obveznosti. Njihovo izpolnjevanje je preverljivo. Evropska komisija jih spremlja in lahko znak ob neizpolnjevanju le-teh tudi odvzame.

Ste prejem Značka evropske dediščine doživeli tudi kot potrditev, da ste se leta 2007, ko je bila Franja skorajda popolnoma uničena, odločili prav, ko ste sklenili, da boste bolnico v celoti rekonstruirali?

Znak evropske dediščine nas je kot stroko, pa tudi mene osebno, potrdil v dveh razmišljanjih. Prvič v tem, da smo muzeji prave institucije za upravljanje s spomeniški območji. Pri upravljanju teh območij vidimo veliko priložnost za svoje delo. O temah, ki so skrite v vsebini spomenika, pripravljamo razstave, predavanja, učne ure, širimo znanje. Drugo prepričanje, ki se vse bolj potrjuje in se je potrdilo tudi ob prejemu Značka evropske dediščine, pa je, da je bila odločitev za popolno rekonstrukcijo Franje edina pravilna. Ko je septembra 2007 Franjo prizadela naravna ujma, je slovenska politika že naslednji dan rekla: »Da, Partizansko bolnico Franja

Foto: Bojan Tavčar

Foto: Rafael Marn

Partizanska bolnica Franja

bomo obnovili.« Minister **Vasko Simoniti** in minister **Janez Podobnik** sta območje uničene Franje obiskala in to na glas povedala. Za nas je bila to velika odrešitev, istočasno pa smo si seveda zastavljali vprašanje: »Kaj obnova Franje pomeni?« Naredili smo precej analiz in spomeniškovarstvenih študij, med katerimi so se izkristalizirale tri variante. Po eni od njih bi npr. soteska ostala kraj spomina s tablo, na kateri bi pisalo: 'Tukaj je bila Partizanska bolnica Franja'. Moram reči, da šele zdaj čutim, kako veliko delo smo takrat opravili sodelavci muzeja in vsi slovenski muzealci ter kolegi iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine RS, ko smo zagovarjali popolno rekonstrukcijo. Zdelo se nam je, da bi obiskovalci brez materializirane Franje njene vrednote zelo težko podoživeli.

Dlje časa si že prizadevate tudi za vpis Partizanske bolnice Franja na seznam svetovne dediščine pri Unescu. Boste s temi aktivnostmi nadaljevali?

Mislím, da bomo. Prav ob prejemu Znaka evropske dediščine, ko sem se pogovarjala z ministrico za kulturo **Julijano Bizjak Mlakar** in županom Občine Cerkno **Jurijem Kavčičem**, smo se na kratko dotaknili tudi te teme. Zdaj je čas za naslednji korak, ki v tem trenutku pomeni obnovo vpisa na UNESCO Poskusni seznam. Partizanska bolnica Franja je tudi potem, ko je bila leta 2003 kandidatura umaknjena zaradi negativnih mnenj uradnih ocenjevalcev, ostala na Poskusnem seznamu. Za ponoven vpis je najbolj pomembno, da kandidatura podpira lokalna skupnost. V Cerknem je mnenje lokalne skupnosti pozitivno, naklonjeno. Seveda pa je pot do cilja še zelo dolga.

Kakšni so vaši načrti v občini Cerkno, kjer poleg Partizanske bolnice Franja upravljate še s Cerkljanskim muzejem in Bevkovo domačijo?

Predvsem želim, da bi Cerkljanski muzej s svojimi dejavnostmi ostal tako odmeven, prepoznaven in priljubljen kot doslej. Tudi v prihodnje želimo sodelovati z drugimi kulturnimi ustvarjalci v tem prostoru: cerkljansko sekcijo klekljaric, rokodelskim društvom Drikle, foto klubom Cerkno, kulturnim društvom... Nadgraditi želimo Bevkove dneve, ki povezujejo veliko kulturnih ustanov, društev, zavodov, posameznikov. Naš cilj je, da bi dogodek vsebinsko in promocijsko dodelali ter pritegnili obiskovalce iz širšega

slovenskega prostora.

Dolgoročno želimo v Cerkljanskem muzeju postaviti arheološko razstavo, saj je Cerkljanska po svoji arheološki preteklosti zelo bogata. Najbolj znane so seveda Divje babe, ki pa si zaslužijo prezenacijo »in situ« – na mestu samem.

Na področju nesnovne dediščine so cerkljanski laufarji že razglašeni za živo mojstrovino, kar želimo doseči tudi za večino klekljanja idrijske čipke, katere nosilke so tudi članice cerkljanske sekcije Društva klekljanja idrijske čipke. Po tem si bomo prizadevali tudi za njihov vpis Unescov seznam nesnovne dediščine. Podobno bi lahko razmišljali tudi o cerkljanskih laufarjih, bodisi s samostojnim vpisom, bodisi v povezavi z drugimi sorodnimi šemskimi skupinami iz alpskega prostora. Vsekakor bodo cerkljanski laufarji v prihodnjem letu, ko obeležujejo 60-letnico obnovljene laufarije, deležni naše pozornosti.

Znak evropske dediščine Partizanski bolnici Franja prinaša mednarodno prepoznavnost. Kaj bi lahko po vašem mnenju še naredili na tem področju?

Tako v muzeju kot tudi širše se zavedamo, da imamo na območju naše občine veliko lepih, pomembnih, dobro prezentiranih znamenitosti. Žal pa jih ne znamo uspešno tržiti, nikakor ne prodremo. Kot muzej niti nimamo zaposlenih kadrov, ki bi se s tem lahko posebej ukvarjali. Obenem promocija zahteva veliko denarja, ki ga tudi nimamo. Žalostno je, da država ne prepozna kvalitete našega prostora, prepoznavnih objektov ali območij, ki bi jih uvrstila v svoj 'državni' seznam turističnih destinacij. Na tem seznamu ostajajo kraji, kot sta Bled in Postojna. Kar je lepo in prav, vendar je kulturni turizem tisti primarni turizem, ki ga Slovenija lahko ponudi svojim obiskovalcem. In tukaj smo mi močni, država pa je žal odpovedala. ■

Občinske novice

Proračun sprejet z minimalnimi spremembami

Občinski svet je 2. aprila 2015 na 4. seji sprejel proračun Občine Cerkno za leto 2015. Pri sprejemanju tokratnega proračuna sta zadostovali dve branji, večinoma pa nanj ni bilo pripomb. Proračun je na prihodkovni strani težak **5.389.985 €**, odhodkov pa bo **5.574.266 €**, kar pomeni primanjkljaj v višini **184.281 €**. Spremembe med proračunom v prvem branju in proračunom v drugem branju so večje na postavkah **Transforni prihodki iz drugih javnofinančnih institucij**, kjer lahko pričakujemo - **65.297 €** manj iz naslova investicijskih obveznosti državnega proračuna, točneje Ministrstva za gospodarstvo. Gre za izplačila v okviru 23. člena Zakona o financiranju občin, na katera je vplival Zakon o ukrepih za uravnoteženje javnih financ občin (ZUUJFO) za sofinanciranje investicij občin.

Pri oblikovanju proračuna se je poizkušalo izpolniti želje, ki so jih svetniške skupine oddale pisno. Na željo svetnikov so nekatere postavke predstavljene tudi bolj podrobno:

- Na prihodkovni strani je načrtovanih 5000 € več iz naslova **zaračunavanja upravnih taks**, ki jih občine od 15. marca lahko obračunavajo za izdana potrdila o namenski rabi zemljišč.
- Na odhodkovni strani so spremembe minimalne, razen v primeru že omenjenega manjšega prispevka države v okviru 23. člena za investicije občin.
- Manj odhodkov bo za **poplačila stroškov volilnih kampanj**, saj so se ti uskladili s poročili organizatorjev volilnih kampanj.
- Pri **prometni infrastrukturi** se bo zmanjšala investicija v obnovo Lokalne ceste Jesenica-Oreh, pri gospodarstvu pa za 2000 € postavka Ureditve podpornega zidu s kapelico, saj je občina uspela pridobiti popust.
- Na področju **družbenih dejavnosti** so se postavke uskladile s sprejetim Lokalnim programom za kulturo, kar pomeni, da se sedaj podpira v večji meri premično in nesnovno kulturno dediščino in dodeljuje sredstva tudi za inovativne kulturne projekte. Pri založništvu ima proračun sedaj dve ločeni postavki – pri prvi gre za Idrijske razglede in založniško dejavnost v Osnovni šoli, medtem ko so Cerkljanske novice na novi ločeni postavki. (MS) ■

Podpora rabi obnovljivih virov energije

Foto: Arhiv OŠ Cerkno

Agencija GOLEA je v okviru projekta Obnovljivi viri energije v primorskih občinah, financiranega iz sredstev Švicarskega prispevka in vključenih primorskih občin, 25. marca letos organizirala strokovno ekskurzijo za župane in uslužbenice primorskih občin ter ravnatelje primorskih osnovnih in srednjih šol. Dogodka so se udeležili: veleposlanik Švice v Sloveniji **Pierre-Yves Fux**, skrbnik projekta pri SECO **Ralph**

Ammann, predstavniki Nacionalnega koordinacijskega organa Švicarskega prispevka v Sloveniji (SVRK) in drugi gostje. Udeležence je ekskurzija pripeljala tudi v Cerkno, kjer so si v Osnovni šoli Cerkno kot primer dobre prakse ogledali kotlovnico na biomaso, kotlovnico s toplotnimi črpalkami ter brunarico obnovljivih virov energije v Energetskem eko parku ter se seznanili z izobraževalnim programom. Zbrane je pozdravil župan Občine Cerkno **Jurij Kavčič**. (HPT) ■

Ustanavljamo društvo lastnikov gozdov

Na območju občin Cerkno, Idrija in Logatec bo ustanovljeno društvo lastnikov gozdov, namenjeno povezovanju lastnikov, seznanjanju z zakonodajnimi novostmi in razpisi z gozdarskega področja, organizaciji izobraževanj, strokovnih ekskurzij, tekmovanj ipd. Društvo bo sodelovalo tudi pri povezavi med lastniki gozdov in kupci lesa ter pri sprejemanju zakonodaje na državnem nivoju. Člani društva se bodo lahko povezovali pri nabavi opreme za delo v gozdu in uveljavljali skupinske popuste. Že sedaj je podpora članom društva in 5 % popust na material obljubilo podjetje PIL IMPEX D.O.O. iz Spodnje Idrije, v bodoče pa bo najbrž takih ugodnosti za člane društva še več. Lastniki gozdov ste povabljeni k sodelovanju v anketi, ki jo najdete na spletni strani Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije. Za vse dodatne informacije lahko pokličete ICRA: **05 37 43 914**. (DL) ■

Društva se selijo v Večnamenski center Cerkno

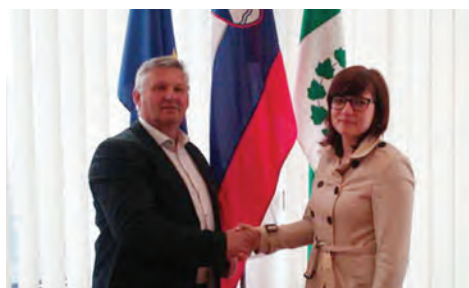

Foto: Arhiv OC

Župan Občine Cerkno **Jurij Kavčič** in **Meta Močnik**, predsednica Društva Sožitje, sta 17. aprila podpisala pogodbo o oddaji prostora v brezplačno uporabo za izvajanje društvenih dejavnosti. Poleg društva Sožitje so se v prostore Večnamenskega centra Cerkno vselili člani Radio kluba Cerkno, ki bodo tako lahko svoje znanje prenašali na mlade. V centru po novem deluje pisarna Območnega združenja Rdečega križa.

Večnamenski center Cerkno je v svoje prostore sprejel tudi člane Društva prijateljev mladine Cerkno, Foto kluba Cerkno, Planinskega društva Cerkno-sekcije Alpinističnega odseka Cerkno ter Orientacijskega kluba Azimut. (OC) ■

INTERBIKE – čezmejne intermodalne kolesarske povezave

Nepozabna kolesarska pustolovščina

Vesna Kozar, Jožica Lapajne

S čezmejnim projektom INTERBIKE je 23 projektnih partnerjev, med katerimi je bila tudi Občina Cerklje, »zgradilo« mrežo kolesarskih povezav od Kranjske Gore do Ravenne.

S trasiranjem poti se je Cerkljanska tudi za kolesarske navdušence odprla v svet.

Ob tem so se razvijali tudi spremljajoča kolesarska infrastruktura, promocijski material in intermodalnost, ki kolesarjem omogoča kombinirano potovanje z javnimi prevoznimi sredstvi: vlaki, avtobusi in ladjami. S tem so projektni partnerji na območju od Alp do Jadrana vzpostavili eno najzanimivejših kolesarskih destinacij v Evropi – Bike Alpe Adria.

Glavna hribovita kolesarska trasa za razliko od dolinske različice, ki jo lahko kombiniramo z vlakom (Bled–Podbrdo–Most na Soči–Nova Gorica), poteka od Kranjske Gore čez prelaz Vršič v Trento, kjer se ob smaragdni reki vije vse do Mosta na Soči. Tu se trasa nato razcepi na dva kraka. Prvi vodi skozi Kanal in Goriško proti Lipici in Kopru, od tam pa mimo Trsta do Ravenne. Drugi krak z Mosta na Soči zavije v Baško grapo, se od tu vzpne na Bukovo ter vodi v Cerklje, prek Bevkovega vrha v Idrijo in naprej čez Godovič ter Ajdovščino na Kras, kjer se pri Sežani združi s prvim krakom. Ob osnovni kolesarski »hrbtenici« pa ta destinacija kolesarjem ponuja še številne druge dogodivščine, ki jih lahko doživimo, če se z glavne trase zapeljemo še na stranske poti. Te so bile v sklopu projekta prav tako trasirane in označene v lokalnih kolesarskih vodnikih in zemljevidih. Občina Cerklje je tako bogatejša za publikacije **Prvinska kolesarska avantura po Cerkljanskem** v štirih jezikih, ki vključujejo kolesarski vodnik z zanimivostmi ob poteh, podroben zemljevid Cerkljanske ter zemljevid trganka.

V občini Cerklje je bilo pri trasiranju lokalnih poti premišljeno upoštevanje več vidikov, ki sestavljajo zaključeno turistično zgodbo. Glavna trasa Adriabike sledi starim zgodovinskim naselitvenim, tovrnim in trgovskim potem, ki so čez ta razgibani svet potekale že od nekdaj. Cerkljanska je namreč predstavljala eno najpomembnejših povezav Kranjske z zahodom. Krožne poti znotraj občine obiskovalcem dodatno predstavijo zanimivosti območja. Ena od tras jih popelje do znamenite Partizanske bolnice Franja, druga

do najdišča najstarejšega glasbila na svetu, tretja do smučarskega centra. Po trasah skozi območje Nature 2000, prek Bukovskega vrha v Polce ter prek Novakov in čez pobočje Škofja pa se obiskovalci dodatno spoznajo z naselbinsko dediščino, s prvobitno naravo z odličnimi razgledi ter tukajšnjim življenjskim utripom. Pomemben vidik projekta INTERBIKE po Cerkljanskem je tudi umestitev območja na širši zemljevid pomembnih turističnih kolesarskih destinacij z navezavo na sosednje občine. S trasiranjem poti, ki se navezujejo na obstoječe trase v občinah Tolmin, Idrija, Gorenja Vas-Poljane in Železniki, se je Cerkljanska tudi za kolesarske navdušence odprla v svet. Od tu se tako lahko sedaj brez težav odpeljejo proti Posočju, Gorenjski, na Idrijsko ali naprej na Vipavsko. In se seveda z vseh smeri tudi vanjo pripeljejo.

V sklopu projekta je Občina Cerklje izvedla tudi tri večje naložbe: most na trasi Partizanska bolnica Franja – Poljane, nabavo devetih koles z opremo za izposojno ter ureditev kolesarske točke (kolesarnice) z možnostjo servisiranja koles, ki za kolesarje predstavlja nujno dodatno ponudbo, za občino pa dragoceno pridobitev. Vrednost celotne investicije Občine Cerklje je nekaj manj kot 97.000 EUR. Za projekt so bila uspešno pridobljena tudi evropska sredstva. Projekt bo sofinanciran v višini 95% upravičenih stroškov, kar pomeni dobrih 71.000 EUR.

Projektni partnerji so za promocijo destinacije pripravili še: brošuro **Adriabike – Severnojadranska kolesarska pot** in istoimenski »roadbook« s podrobnejšimi zemljevidi. Gorskim kolesarjem je namenjen **zemljevid Adriabike** z opisi 14 gorskih kolesarskih tur. Več informacij lahko kolesarji najdejo tudi na spletnem portalu: www.bike-alpeadria.com ter si med potjo pomagajo z aplikacijo za pametne telefone.

Bike Alpe Adria ponudnikom ob trasi ponuja tudi nove podjetniške priložnosti in izzive za razvoj območja ter izboljšano trajno mobilnost med mesti in podeželjem. ■

Divje babe

Mirjam Furlan Lapanja

»A veste, kje so Šebrelje?«

»Ne ...«

»Divje babe poznate?«

»O ja, teh je pa dosti ...« je sogovornik previden.

»Mislim Divje babe in neandertalsko piščal, zanju ste že slišali, kajne?«

Sogovornik zdaj olajšano prikima, seveda, o tem najstarejšem glasbilu na svetu je že slišal.

»No, od tam sem jaz!«

»Aha! Pa babe – ste tam še vedno divje?« Kaj naj naredim drugega, kot da ga samo na dolgo pogledam?

Pisati o Krajevni skupnosti Šebrelje od daleč je hkrati lahko in težko. Lažje zato, ker se z razdalje stvari zgostijo in postanejo preproste; težje zato, ker je moja vas iz otroštva v par desetletjih postala drugačna. Navduševanje nad dobrimi starimi časi je odveč, a če bi videli tisto polje Ivančkove ajde, ki je nekoč pobelila septembrske dni, vohali ribez v Pagonovem in Palekovem nasadu, s kosci in grabljicami šli v Vrhe kosit, če bi slišali Završčkarskega Janeza praviti epske zgodbe, bi me razumeli. Namesto ajde so zdaj hiše, nad nekdanjim ribezom igrajo nogomet in Vrhi se počasi zaraščajo. Tako gre to. V Šebrelje se pride z vseh štirih strani neba: na jugu iz Stopnika po zdaj že dokaj široki in dovolj udobni cesti, ki nič več ne spominja na pod Italijani zgrajeno makadamsko pot; z vzhoda iz doline Kanomljice čez Oblakov in Šebreljski vrh po makadamu, s severa iz Jagršč po dokaj ozki poti in z zahoda peš iz doline Idrijce po stari mulatjeri do sv. Ivana. Ta pot je najlepša. Ko pridete na vrh, pa se odprejo prijazne ravni, obrobline z gozdiči in z razgledi do Peči, Kojce, Porezna, Blegoša in še dlje. Od zgodnje pomladi na tamkajšnjih travnikih ali v previsnih stenah pod planoto cveti čuda cvetja: dlakavi sleč, telohi, zlato jabolko, pasji zob, šmarnice ... raj za botanika.

Gremo naprej v vas? Ali vasi?

Šebrelje (nar. Šebrejle, prebivalci so Šebrejenci, vas je od vseh naselij v občini Cerklje umeščena najbolj južno) namreč sestavljajo štirje zaselki: Dolenja, Srednja in Gorenja vas ter Kurji vrh. Nekdanjo umeščenost v prostor, ki je vas delala še lepšo, je skazila stihijaska pozidava v minulih 40 letih. Statistični urad RS pravi, da ima vas ob 137 stanovanjskih enotah 333 prebivalcev v 110 gospodinjstvih, seveda je nekaj več žensk kot moških. Število vaščanov v zadnjem obdobju ne upada, kar je dobro – največ prebivalcev (900) pa je to območje imelo leta 1860. Začetki

Iwančkau je lita 47 morau piš jet w Idrje. Je wstau uab treh zjutre pa je šou čez Uablakaw Wrh. Uab sedmih je že pršu gar na ta star plac. Pa glih takrat prpejle kamjon uad Kmetijske zadruga pa nardi an kruog pa placu. Uadpre šofer wrata pa zawpije: »A j kdu za Šebrejle, ka grem glih gar?«

»Ka je glih taka prilka, pa grem,« reče Iwančkau pa se uadpejle, brez de bi ki urediu. Je rajš ta druj dan še ejnkrat ustau ...

in njihova planota

Foto: Janez Kotar

Šebrelje so dostopne z vseh štirih strani neba.

kraja sicer segajo v 12. ali celo 11. stoletje, a njegovega imena etimologi še niso dognali. V tolminskem urbarju iz leta 1377 je izpričanih 13 kmetij v kraju Sibrielge (1633. leta pa je zapisano ime Subrelia).

Leta 1866 je vas z odcepitvijo od Šentviške Gore postala občinsko središče (do leta 1927). Vaščani so volili svoje župane, ustanovili hranilnico in posojilnico, izrednega pomena je bila ustanovitev Kmetijsko-bralnega društva (1883). Šebrelje so v tem pogledu prednjačile med vasmi na Cerkljanskem, svež zrak je mamil celo gosposke letoviškarje iz Trsta. Potem se je začela velika vojna, prva svetovna vojna, v rob planote so se zarezali rovi in kaverne, ki so jih gradili Bošnjaki – sestavljali so del obrambne črte z Bukovega na Reko pa do sv. Ivána in po zahodnem robu planote na Oblakov Vrh in Vojsko. To je bilo zaledje soške fronte, vas pa je bila v negotovosti, ali se ne bo fronta premaknila do sem. Ni se. Vojna se je končala, spomenik na pokopališču ob farni cerkvi sv. Jurija, postavljen že leta 1922, pa opominja na krvavi davek 46 fantov in mož – ko so leta 1922 spomenik odkrili, so se slovesnosti udeležili tudi slovenski poslanci v rimskem parlamentu. Ta slovesnost je bila med zadnjimi na okupiranem Primorskem. Letos junija ob žegnanju bodo pri cerkvici sv. Ivana odkrili znamenje v spomin na tedanje dogodke in predstavili pred kratkim pridobljene zapiske iz dnevnika c. in k. polkovnika Aloisa pl. Harla. Pridite.

Med drugo svetovno vojno je vas pekel utrpela leta 1944, ko so Nemci 9. junija požgali skoraj vse hiše in ustrelili šest nedolžnih ljudi, nekaj pa so jih odpeljali v koncentracijsko taborišče. Dolgo so hiše kazale sledove gorja – ljudje pa tudi.

Vasi se je kljub odmaknjenosti od večjih središč, slabi cesti, brez »državne« elektrike (električni tok so si vaščani zagotovili z dvema vaškima elektrarnama) in s štjernami za kapnico uspelo ohraniti – prišla je elektrika,

ljudje so napeljali vodovod, konec 70. let poskrbeli za boljšo cesto, pripeljal je avtobus, zapel telefon ... Šihti v Cerknem, Spodnji Idriji, Idriji in Tolminu so omogočili nove hiše. Stare korenine, ženske in moški tudi originalnih čudi, so odšli, a življenje v vasi ostaja: seveda imajo gasilsko društvo, športno društvo, Texas pa je itak eden najoriginalnejših klubov daleč naokrog, v zabavo mladim po srcu in kdaj v zgražanje starejšim.

Šebreljski želodec

Foto: Tanja P.

Nekoč me je ljubljanski sodelavec vprašal, kaj da je največja slovenska skrivnost. Ne vem. »Šebreljski želodec. Vsi vedo zanj, jedel pa ga še nihče ni!« mi je zabrusil. Izdelovanje šebreljskega želodca sega že od 100 do 200 let v preteklost. Šebreljenci se še danes ukvarjajo z izdelavo tega suhomesnatega izdelka, ki so ga nekoč prodajali predvsem na Primorsko, od Gorice do Trsta. Šebreljski želodec je sicer od leta 2004 prvi slovenski zaščiteni izdelek z geografsko označbo – obeta pa se, da bo na trgu kmalu več te dišeče mesene omame.

Divje babe

Sredi strmega skalnatega pobočja pod cerkvijo sv. Ivana pa je zajedena največja šebreljska znamenitost – jama Divje babe, zdaj arheološki park. Kraška jama je postala znana leta 1995,

Je bil patres lita 76. Fajn je treslu, ma sa pubi še kar sedil v združnem dumu. Neč jeh ni zmatilu. Je pa prleti Hantava Vida čedal, je Jakaba – sina – jeska: »Jakap, pel hitra avta w garaža, ka je patres!«

ko so med izkopavanji Ivana Turka in Janeza Dirjeca z Inštituta za arheologijo ZRC SAZU našli domnevno neandertalčevo piščal, ki velja za najstarejše glasbilo na svetu. Skrivala se je v ostankih ognjišča, narejena pa je iz stegenice mladega jamskega medveda. Piščal je po najnovejših ocenah stara približno 55.000 let, hranijo jo v Narodnem muzeju Slovenije v Ljubljani. Med izkopavanji so od leta 1978 našli kosti 58 vrst živali, največ jamskega medveda, več sto kosov orodja in ostanke

Foto: Arhiv LTO Laufar

Mirjam Furlan Lapanja, Šebreljenka, lektorica na začasnem delu v Ljubljani, dela v skladu z maksimo nekega pametnega človeka: »Meje mojega jezika so moje meje mojega sveta.« Rada ima cerklajnsku narečje, knjižno slovenščino, film, botaniko, glasbo, ustvarjalne ljudi in vse lepo – ne vedno ravno v tem zaporedju. Je strastna bralka, poslušalka in kdaj pripovedovalka. Verjame, da ljudje hočejo biti dobri, jo je pa kdaj strah za našo civilizacijo.

približno tridesetih kurišč. Samo kosti jamskega medveda so do zdaj iz jame odpeljali že več kot dve toni.

Vaško turistično društvo pod novim vodstvom **Anje Tušar** si želi v Divje babe pripeljati več obiskovalcev. Jama je sicer zaradi strmega dostopa in netopirjev, prezimujočih v njej, zaprta od konca oktobra do marca. V pomoč obiskovalcem bo tudi spletna stran, ki bo predstavila celotno planoto.

In še znani Šebreljenci: **Andrej Pagon** -

Ogarev je bil časnikar in domoznanski pisatelj; duhovnik **Ivan Rejec** je bil narodni buditelj med obema vojnama na Primorskem; duhovnik **Janez Lapanja** je zaslužen za Plečnikovo cerkev na Ponikvah, duhovnik **Otmar Črnilogar** je bil filolog, prevajalec, planinec, eden največjih slovenskih alpinistov je bil **Slavc Svetičič** – umrl je v steni Gašebruma v Himalaji, sliši se o glasbeno-igralskih **D'Butls**, največkrat pa je na Klekljarskem festivalu v idrijskem risu zmagala **Anica Lapanja**. ■

Foto: Tomaž Rejec

Obisk Šebrelj, cerkvice sv. Ivana in Divjih bab je od začetka maja obogaten s ponudbo novega bifeja Pr' svetem Ivanu.

Rod aragonitnih ježkov Cerkno

S taborništvom gradimo boljši svet

Domen Uršič

Taborništvo ima v Cerknem kar dolgo zgodovino, vendar se je pravi razcvet začel šele po letu 1995, ko je bila ustanovljena Četa aragonitnih ježkov Cerkno, ki je delovala kot del Rodu kranjskega jegliča iz Spodnje Idrije, in se v letu 1998 popolnoma osamosvojila ter danes nosi ime Rod aragonitnih ježkov Cerkno.

Pred tem so od konca 50. let 20. stoletja v Cerknem delovale različne taborniške enote, ki so po nekajletnem delovanju zaradi različnih razlogov prenehale delovati, slišale pa so na ime Odred svobodnih gora.

Poslanstvo taborništva je prispevati k vzgoji mladih s pomočjo sistema vrednot, ki sloni na prisegi in zakonih, ter na ta način pomagati graditi boljši svet, kjer se ljudje lahko polno uresničijo kot posamezniki in tvorno delujejo v družbi.

Trenutno je v Cerknem prek 130 aktivnih tabornikov, ki s pomočjo taborniškega pristopa omogočajo izvedbo Programa za mlade v Zvezi tabornikov Slovenije. Le-ta se nenehno dopolnjuje, saj skuša kar najbolje odgovoriti na potrebe mladih, hkrati pa izpolnjevati vzgojno

poslanstvo taborništva. Delo pri tabornikih je zaradi skupnih značilnosti posameznikov v določeni starosti razdeljeno v starostne veje, in sicer se predšolski otroci združujejo v družino murnov, sledijo medvedki in čebelice (6–10 let), gozdovniki in gozdnice (11–15 let), popotniki in popotnice (16–20 let), raziskovalci in raziskovalke (21–27 let), starejši od 27 let pa sestavljajo družino grč. Pripadniki različnih vej se med seboj ločujejo po barvi rutk, med starostnimi vejami čaka tabornika prehod, kjer se mora izkazati s svojim znanjem, da na koncu dobi novo rutko.

Poudariti je potrebno, da je temelj dela pri tabornikih, da mladi skrbijo za mlade. Pri 15. letih namreč tabornik prevzame odgovornost za delo s svojim vodom, ki ga sestavlja 6–12

Foto: Rod Aragonitnih ježkov

tabornikov. Še prej obišče enega od vodniških tečajev, ki so organizirani po območjih. Cerkljani spadamo pod Severnoprimerjsko območno organizacijo tabornikov (SPOOT), kjer sooblikujemo delo na tem področju. Je pa zagotovo zanimivo, da se nas najde povsod. Trenutno v rodu deluje devet vodov in dva kluba. V klube se združujejo starejši taborniki, ki si sami organizirajo lastno delo.

Glavni dogodek celoletnega dela je zagotovo letno taborjenje, ki je vsako leto izvedeno drugje. V letošnjem letu bo potekalo med 16. in 26. julijem 2015 v Podgozdu na Krki. Poleg rednega programa pa se v Cerknem odvijajo tudi velike nacionalne taborniške akcije. Lani septembra je v Cerknem potekalo Republiško orientacijsko tekmovanje, ki poteka 3 dni in šteje kot največji izziv, ki ga morajo v letu taborniki premagati. Drugo leto pa se v januarju spet obeta zabavno tekmovanje v igri Človek ne jezi se, ki je postalo zelo priljubljeno predvsem pri mlajših udeležencih.

Vzgoja in izobraževanje 2012-15

V obdobju 2012–2015 sem bil pri Zvezi tabornikov Slovenije načelnik za vzgojo, izobraževanje ter delo z odraslimi. Delo je organizirano po posameznih področjih,

ki jih lahko grobo razdelimo na vodniške tečaje, specialistične tečaje, tečaje za vodje, usposabljanja za trenerje in modularna usposabljanja. Vse skupaj usklajuje komisija. V tem obdobju smo največji poudarek dali razvoju vodniških tečajev, tako na področju kadrovanja bodočih vodnikov kakor tudi zagotavljanju višje kakovosti. Na kakovost smo vplivali tako z izobraževanjem mentorjev na vodniških tečajih, kakor tudi s posodobljeno podporno literaturo za delo vodnikov. Velik poudarek je bil na usposabljanju za izvajanje dejavnosti po novem Programu za mlade. Uspelo nam je tudi povečati udeležbo na tečajih, tako da smo imeli v letu 2014 v procesu izobraževanja za 60 % več udeležencev kot leta 2011.

Načelnštvo 2015–18

Marca 2015 sem bil na redni skupščini izvoljen za načelnika Zveze tabornikov Slovenije. V tem obdobju bo naš glavni cilj, da nadaljujemo dobre prakse, ki so se izkazale v zadnjem obdobju, da poskrbimo za rast organizacije. V letu 2015 smo namreč že registrirali sedem novih rodov. Taborništvo se na novo prebuja predvsem na vzhodu Slovenije. Naš skupni cilj pa je omogočiti čim več priložnosti mladim, da sami sebi dokažejo, da so prav oni tisti, ki lahko ustvarijo boljši svet. ■

Foto: Rod Aragonitnih ježkov

Uspešno začeli projekt Airnet

Na Gimnaziji Jurija Vege Idrija se je v letošnjem šolskem letu pričel triletni mednarodni projekt AirNet. V Erasmus+ projektu dijaki iz Sindelfingna, Dronfielda, Malage, Barcelone, Kouruja in Idrije raziskujejo tematiko zraka z vidika umetnosti, tehnike, naravoslovja in glasbe, pri čemer aktivno uporabljajo informacijske tehnologije. Na prvem mednarodnem srečanju v Malagi so idrijski dijaki predstavili lastne mobilne aplikacije. Na drugem srečanju aprila v Dronfieldu pa so dijaki idrijske gimnazije spregovorili o raziskavah jakosti hrupa na šoli ter načrtu izdelave quadcopterja in naprave za merjenje izpušnih plinov pri motornih vozilih. (NG) ■

Foto: Gimnazija JV

Priznanje osnovni šoli

Na Dnevih energetikov, ki so 21. aprila potekali v Portorožu, je časnik Finance slavnostno razglasil zmagovalce letošnjega natečaja za Energetsko nagrado. V kategoriji 'promocijski projekt' je zmagal izobraževalni program o obnovljivih virih energije in učinkoviti rabe energije, ki ga izvaja GOLEA, vanj pa so vključene primorske občine in šole. Pri projektu igra ključno vlogo Energetski eko park OŠ Cerkno z brunarico obnovljivih virov energije. Priznanje sta sprejela strokovna sodelavka s področja projektnega managementa pri agenciji GOLEA Alenka Palian in ravnatelj OŠ Cerkno mag. Milan Koželj. (MD) ■

Foto: Arhiv OŠ Cerkno

Evropska nagrada za mednarodni šolski projekt

Foto: Arhiv OŠ Cerkno

Slovenski šopek v spomin na padle, ki počivajo na vojaškem pokopališču Loče pri Tolminu.

Osnovna šola Cerkno se je v preteklem šolskem letu prvič vključila v mednarodno sodelovanje v okviru projekta eTwinning. Gre za del programa Erasmus+, ki pospešuje evropsko sodelovanje na področju izobraževanja, usposabljanja, mladih in športa. Skupaj z vrstniki iz Francije in Poljske so cerkljanski šolarji raziskovali in ustvarjali na temo stoletnice začetka 1. svetovne vojne. Sodelovanje je bilo več kot uspešno, saj je bil projekt 100 Jahre Erster Weltkrieg (Stoletnica prve svetovne vojne) razglašen za najboljši projekt v kategoriji Zgodovina in

obujanje spominov in je prejel Evropsko nagrado eTwinning za leto 2015.

Spomin na trpljenje prapradedov so učenci počastili z raziskovanjem vsega, kar v domačem okolju spominja na dogodke izpred sto let. Ob tem so se srečali z drugimi kulturami in nacionalnimi zgodovinami ter globljim razumevanjem nacionalne in skupne evropske zgodovine. Cerkljanske šolarje so zanimale predvsem osebne zgodbe ljudi, domači prostor v bližini soške fronte, predmeti in dokumenti iz tistega časa, zlasti pa kraji spomina: vojaška pokopališča, kostnice, spominske cerkve in kapele, spomeniki. Mnogi učenci so povedali, da so prav v okviru mednarodnega projekta prvič v življenju obiskali vojaško pokopališče, čeprav jih imamo tako rekoč pred domačim pragom, na njih pa počivajo padli desetih ali celo več različnih narodov. Zelo pomemben vir informacij in dokumentarnega gradiva je bil tudi domači Cerkljanski muzej.

V okviru partnerstva je bil konec aprila med sodelujočimi šolami na mednarodni ravni sklenjen tudi sporazum o skupnem sporočilu miru in sožitja z zasaditvijo različnih dreves ob stavbah vključenih šol. V Cerknem so učenci zasadili brezo – simbol mladosti in novega življenja. (MK) ■

Paliativna oskrba

Ne le pomoč ob koncu življenja

Klavdija Kobal Straus

Kljub temu, da se danes veliko govori o paliativnem pristopu oziroma oskrbi, se zdi, da med ljudmi glede tega področja še vedno obstaja veliko nejasnosti, stisk in vprašanj.

Da bi spoznali, kaj je paliativna oskrba in kako pomembno je, da model paliativnega pristopa zaživi tudi v naši lokalni skupnosti, je Medgeneracijski center Idrija aprila v svojo sredo povabil mag. **Matejo Lopuh**, dr. med., spec. anesteziologije, državno koordinatorko paliativne oskrbe v Sloveniji.

Paliativna oskrba predstavlja integralno obravnavo bolnika in njegovih bližnjih. Pomeni mnogo več od oskrbe ob koncu življenja, kot ta izraz pogosto razume laična javnost. Paliativna oskrba združuje pomoč, spremljanje osebe z neozdravljivo boleznijo, interdisciplinarni pristop, ki vključuje obvladovanje telesnih, socialnih, duševnih in duhovnih težav. V oskrbo se vključujejo specialisti različnih bolnišnic, saj se paliativni pristop pogosto prepleta z zdravljenjem in blaženjem osnovne bolezni in njenih simptomov. Cilj oskrbe je dvig kakovosti življenja bolnika in njegove družine. Danes, ko si ljudje želijo čim dlje živeti in ne nazadnje tudi umreti v domačem okolju, paliativna oskrba predstavlja koncept, ki bi ga nujno potrebovali v vseh okoljih, tudi v občinah Idrija in Cerkno. Medgeneracijski center je zato začel z dejavnostmi za večjo informiranost javnosti.

Predavanj, ki sta aprila letos potekali v Domu upokojencev Idrija in prostorih Društva upokojencev Cerkno, se je udeležilo veliko slušateljev, tako strokovnih delavcev in sodelavcev, kakor tudi drugih zainteresiranih občanov. Zbrani so si bili enotni, da nas na tem področju čaka še veliko učenja. Potrebno bo tudi povezovanje sistema zdravstva in socialnega varstva v lokalni skupnosti ter aktivno sodelovanje občin Idrija in Cerkno, s skupnim ciljem: vzpostaviti sistem za dolgoročno pomoč in oporo občanom ter dostopnost do storitev, ki jim bodo tudi v obdobju neozdravljive bolezni in ne nazadnje v času umiranja, omogočile humano, kakovostno in človeka vredno življenje.

Medgeneracijskemu centru Idrija je na pomoč pri organizaciji dogodka priskočila koordinatorka **Ernesta Eržen**, spec. anesteziologije. ■

Pisarna Rdečega križa odslej tudi v Cerknem

V Cerknem od letošnjega leta dalje deluje pisarna Rdečega križa, ki jo je Občina Cerkno združenju omogočila v prostorih Večnamenskega centra Cerkno. Pisarna je odprta vsak zadnji četrtek v mesecu med 10.00 in 13.00 uro, po predhodnem dogovoru pa tudi izven tega časa. Občani se lahko za osebno srečanje najavijo po telefonu: 05 37 74 910.

Območno združenje RK obvešča, da bo pisarna odprta tudi v četrtek, 14. maja dopoldne. Istega dne bo med 14.00 in 16.00 uro na Glavnem trgu v Cerknem, v okviru Tedna Rdečega križa, potekala **delavnica na temo nudenja prve pomoči**. Rdeči križ vabi vse občanke in občane, da se jim pridružite, osvežite znanje temeljnih postopkov oživljanja ter preverite svoje veščine oživljanja z uporabo avtomatskega defibrilatorja. (TT) ■

Z vnemo in srčnostjo prepletena ustvarjalnost

Foto: Drago Kuralt

»Kaj bomo pa letos delale?« vpraša gospa **Ana Močnik** na začetku nove sezone. In to že deseto leto! Prav na njeno pobudo je sekcija »ročna dela« zaživela tudi v vrstah Društva upokojencev Cerkno, ki ustvarjalkam nudi prostor za ustvarjanje. Vsako sredo popoldne se cerkljanske upokojenke družijo, kvačkajo, pletejo, vezejo, šivajo in seveda klepetajo, zato čas kar prehitro mineva. V desetih letih so pripravile že veliko razstav, največkrat v domači knjižnici, cerkljanskem hotelu, muzeju ali blagovnici ter v drugih krajih. Veliko idej ima njihova mentorica, nekdanja učiteljica in dolgoletna vodja krožka za ročna dela v cerkljanski šoli, zadnji dve leti pa jih z idejami zasipajo tudi najmlajše članice. Prav zato pri njih nastane toliko raznovrstnih izdelkov ter delovne vneme in srčnosti pri članicah. (HPT) ■

Slovenija, učeča se dežela

Teden vseživljenjskega učenja je najvidnejša in najodmevnejša promocijska kampanja na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji. V letu 2015, ki je tudi evropsko leto razvoja, bo ta projekt obeležil že 20. obletnico. Projekt prireja **Andragoški center Slovenije** v sodelovanju s stotinami ustanov, skupin in posameznikov po vsej državi in onkraj meja. Za to, da se bo ta promocijska kampanja letos obeležila tudi na Idrijsko-Cerkljanskem, bo poskrbela **ICRA** s podporo številnih lokalnih izvajalcev prireditev, dogodkov in izobraževanj. Dogodke, ki bodo v okviru tedna vseživljenjskega učenja potekali v naših krajih, najdete v **koledarju dogodkov na 11. strani Cerkljanskih novic**, na spletnih straneh: <http://cerkno.si/vecnamenski-center-cerkno/>, www.icra.si, <http://tvu.acs.si/koledar/iskanje>, Facebook strani ICRA, Radiu Odmev in drugih lokalnih medijih. (ICRA) ■

Se pripravljate na poroko?

Upravna enota Idrija obvešča pare, ki se pripravljate na enega najlepših in najbolj svečanih dogodkov v življenju, da lahko zakonsko zvezo sklenete na enem od treh uradnih prostorov za sklepanje zakonskih zvez:

- **gradu Gewerkenegg v Idriji** (notranji prostor in grajsko dvorišče), ob sobotah med 11. in 16. uro,
- **Kendovem dvorcu v Spodnji Idriji** (notranji prostor in vrt ob dvorcu), ob sobotah med 11. in 16. uro,
- na sedežu **Upravne enote Idrija** v Idriji, ob sredah od 7. do 12. ter od 13. do 17. ure.

Načelnica upravne enote lahko na željo ženina in neveste dovoli sklenitev zakonske zveze tudi izven uradnih prostorov in izven uradnega časa. V tem primeru morata bodoča zakonca najmanj 30 dni pred nameravano poroko na upravni enoti vložiti vlogo, priložiti soglasje za uporabo lokacije in poravnati stroške v višini 170 €. (UE) ■

Učimo se tujih jezikov

Občina Cerkno obvešča, da bo v maju organizirala tečaje tujih jezikov, in sicer **začetne tečaje angleščine, nemščine in španščine ter osvežitveni tečaj angleščine**. Cena 40-urnega tečaja je 200 €. Tečaj bo izveden, če bo prijavljenih vsaj 6 tečajnikov. Tečaji bodo potekali v predavalnici Večnamenskega centra Cerkno. Za termin se boste dogovorili. Za dodatne informacije in prijave lahko do 15. 5. 2015 pišete na naslov: livija@cerkno.si. ■

Foto: Kendov dvorec

20. Jazz Cerknno 2015

Mario Batelić

Že dvajset let je minilo, odkar so v Cerknem prvič začele odmevati jazzovske viže. Ustanovitelja festivala in njegovega 'spiritus movensa' Boštjana Cveka žal ni več med nami, je pa kljub hudi bolezni že lani pripravil letošnji slavnostni program in poskrbel, da bomo v Cerknem med 21. in 23. majem slišali kar nekaj premiernih in tudi posebej za obletnico pripravljenih projektov.

Tako bomo prvič v Cerknem gostili slovitega kitarista **Marca Ribota**, ki prihaja s svojim bandom **Ceramic Dog**. Ribot je eden najbolj samosvojih kitaristov, ki ima ob lastnih zasedbah za sabo vrsto odmevnih sodelovanj, od Toma Waitsa prek Elvisa Costella do Louja Reeda in Johna Zorna. Z lahkoto združuje zvrsti in težko bi našli boljši dokaz za to od benda Marc Ribot's Ceramic Dog in njegovega rezkega alternativnega rocka s prvinami punka, jazza, eksperimenta in še česa. Ribotov bend bo sklenil petkov dan festivala, ko bomo na Starem placu lahko slišali še eno posebnost, in sicer slovensko-italijanski **Cerkno Jubileum Orchestra**, velik orkester, ki ga vodi **Zlatko Kaučič**. Petkov dan bo zaokrožil energični kanadsko-britanski trio **Carrier / Edwards / Lambert**. Tudi na uvodni četrtkov dan bomo slišali velik orkester. To bo slovenski **Big Band GverilLaz** z jazzovskimi predelavami komadov legendarnega Franka Zappe. Nadaljevanje bo v znamenju trobentača **Igora Matkovića** in kvarteta "Long Distance Journey", v katerem igra poljski pianist **Marcin Wasilewski**, dolgoletni sodelavec Tomasza Stańka. Sledil bo – prvič na festivalu – pianistični duet. Nastopila bosta cenjena improvizatorja **Alexander von Schlippenbach** in njegova življenjska sopotnica **Aki Takase**.

Sklepni sobotni dan bo ob dogajanju na glavnem odru ponudil še popoldanski koncert v Glasbeni

šoli. Tokrat bo nastopil pihalec **Akira Sakata**, kar bo njegov premierni nastop v Sloveniji. Sakata bo igral tudi zvečer na glavnem odru v furioznem triu **Sakata / Berthling / Nilssen-Love**. Isti večer bomo prisluhnili še enem triu, **Agnel / Edwards / Noble**, ki improvizacijo pelje v bolj abstraktne vode. Zaključek obletniškega festivala bo, kot se spodobi, nadvse bombastičen. Slišali bomo naše stare znance, nizozemske nabrite avant-rockerje **The Ex**, ki tokrat k nam prihajajo v družbi dveh izvrstnih gostov. **Kena Vandermarka** ni treba posebej predstavljati, saj smo ga večkrat gostili, nazadnje lani z DKV Triom. Drugi gost The Ex bo trobentač **Nate Wooley**, ki velja za enega najprodornejših jazzerjev v zadnjih letih.

Med 21. in 23. majem vas torej v Cerknem čaka pravcata jazzovska poslastica s kopico domačih in tujih glasbenikov. Glasbeno dogajanje na jubilejnem festivalu bodo popestrili s pouličnimi nastopi **Kar Češ Brass Banda** in **Pihalnega orkestra Cerkno**. Iz spremljevalnega programa s številnimi delavnicami gre posebej izpostaviti dokumentarno razstavo »Dvajset in nekaj let jazza – in še česa – v Cerknem«, ki jo pripravlja **Miha Zadnikar** s številnimi sodelavci. Otvoritev razstave bo 15. maja v Cerkljanskem muzeju, torej slab teden pred začetkom 20. izdaje festivala Jazz Cerkno, ki ga organizatorji napovedujejo z besedami: »Živahno bo, za vsakogar in za vse«. ■

JAZZ CERKNO
20. MEDNARODNI FESTIVAL 2015
21.-23. MAJ
WWW.JAZZCERKNO.SI

ČETRTEK, 21. MAJ
Big Band GverilLaz (SLO)
Organizator: **Dano Ličen**. Dirigent: **Peter Ugrin**.
Igor Matković "Long Distance Journey" feat. M. Wasilewski (SLO, POL, SRB)
Takase / Schlippenbach (JPN, GER)

PETEK, 22. MAJ
Cerkno Jubileum Orchestra (SLO, ITA)
Skladbe, dirigent: **Zlatko Kaučič**.
Carrier / Edwards / Lambert (CAN, GBR)
Marc Ribot's Ceramic Dog (USA)

SOBOTA, 23. MAJ
Akira Sakata solo (JPN)
Agnel / Edwards / Noble (FRA, GBR)
Sakata / Berthling / Nilssen-Love (JPN, SWE, NOR)
The Ex with K. Vandermark & N. Wooley (NLD, USA)

projekt podpirajo: Ministrstvo za kulturo RS, Občina Cerkno, Goethe-Institut Ljubljana, **pokrovitelji:** Pivovarna Laško, bar Gabrijel, Adriatic Slovenica, Hotel Cerkno, Benton, Ljubljanski grad, Glasbena šola Cerkno, OŠ Cerkno, C.M.A.K., Cafe Britt, Vipava 1894, Mesnica Žunar, Krovstvo in kleparstvo Dragan Obid, Zidgrad Idrija, Sotori Petre Žalec, **glavni medijski pokrovitelj:** VAL 202, **ostali medijski pokrovitelji:** MLADINA, Nova Muska, Radio Student, Goriška, Primorski val, FreiStil, rps.si, Komunalna Idrija

Marjan Bevk (1951-2015)

Prijatelj in ljubitelj Cerkljanske

Foto: Arhiv OŠ Cerkno

Marjan Bevk na prireditvi v počastitev 120. obletnice rojstva očeta Franceta Bevka (2010)

predstava Pisma s fronte z motivi prve svetovne vojne. Marjan Bevk je sodeloval pri dveh odličnih prireditvah ob 110. in 120. obletnici rojstva Franceta Bevka, ki sta na Cerkljansko pritegnili številne goste.

Marjan Bevk je s svojim delom in vrednotami pomembno zaznamoval kulturni utrip Cerkljanske, zato ga bodo cerkljanski kulturni ustvarjalci ter obiskovalci prireditve, ki jih je soustvaril, ohranili v lepem in trajnem spominu. (MK, HPT) ■

V začetku marca se je v 64. letu starosti poslovil **Marjan Bevk**, sin pisatelja Franceta Bevka, gledališki režiser in predsednik društva TIGR, ki je s svojim delom pomembno obogatil kulturni utrip Cerkljanske.

Na območnih srečanjih gledaliških skupin v organizaciji idrijske območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti je večkrat strokovno ocenjeval nastope cerkljanskih ljubiteljskih igralcev. Pogosto je obiskoval Osnovno šolo Cerkno, kjer se je pogovarjal z učenci, jim razkrival osebne zanimivosti o očetu ter občasno sodeloval kot mentor in svetovalac ob nastajanju šolskih gledaliških predstav. Na njegovo pobudo so se cerkljanski gledališčniki predstavljali tudi na zamejskih gledaliških srečanjih. Pred vhom v cerkev sv. Ane v Cerknem je bila dvakrat uprizorjena Bevkova mednarodno uspešna, pretresljiva ambientalna

Iz Bevkove knjižnice

Primorci beremo

Mestna knjižnica in čitalnica Idrija z Bevkovo knjižnico v Cerknem se tudi letos pridružuje akciji Primorci beremo, ki se je začela aprila in bo potekala do 11. novembra. Člani devetih sodelujočih primorskih knjižnic, starejši od 15 let, lahko izbirate med 60 proznimi in 12 pesniškimi deli slovenskih avtorjev. Več o projektu najdete na spletu ali v knjižnici. (MRG) ■

Večer s Ksenijo Zmagaj

Ob dnevu žena in materinskem dnevu je v Bevkovi knjižnici potekal likovno in glasbeno obarvan literarni večer z gostjo Ksenijo Zmagaj. Na ogled je postavila svoja likovna dela in brala pesmi iz zbirke RŽ IN DEŽ. Učenci OŠ Cerkno so večer popestrili s petjem, harmoniko in deklamacijami. (MRG) ■

Na Islandijo

V marcu je domačin Marko Čadež obiskovalcem Bevkove knjižnice v Cerknem predstavil deželo ognja in ledu – Islandijo. Nadpovprečen obisk radovednežev je dokazal, da si domačini še želijo takih večerov. (MRG) ■

Kulturni foto utrinek

Foto: Jernej Perdan

Ženski pevski zbor Cerklanke pod vodstvom Vanje Lampič je 12. aprila nastopil na reviji Primorska poje. Pevke so si oder portoroškega Avditorija delile s pevskimi zbori iz Ronchi dei Legionari, Vipave, Sežane, Vrtojbe in Divače. ■

Foto: Ezequiel Scagnetti

Kustosinja Cerkljanskega muzeja, Milojka Magajne, je 15. aprila 2015 v Bruslju iz rok Nymanda Christensen Jensa, namestnika generalnega direktorja Direktorata za izobraževanje in kulturo Evropske komisije, prevzela Znak evropske dediščine, ki je bil podeljen Partizanski bolnici Franja. ■

Zlata piščal

Z 'zlato piščaljo', ki jo podeljujejo Cerkljanske novice, izrekamo priznanje ljudem, ki s svojim delom, energijo, dobro voljo in vztrajnostjo prispevajo k boljšemu in bogatejšemu življenju na Cerkljanskem.

Zlate piščali tokrat podeljujemo:

Ivani Leskovec, direktorici Mestnega muzeja Idrija – muzeja za Idrijsko in Cerkljansko, za uspešno upravljanje, razvoj prepoznavnosti in širjenje vrednot Partizanske bolnice Franja, ki je letos s strani Evropske komisije prejela Znak evropske dediščine.

Cirilu Peternejlu, vodji Smučarskega centra Cerklje, za odlično vodenje in urejenost cerkljanskega smučišča, ki se je letos ponovno uvrstilo med najboljša velika in družinam najbolj prijazna smučišča v Sloveniji.

Domnu Uršiču, načelniku Zveze tabornikov Slovenije, za dolgoletno prizadevno delo na področju razvoja taborništva na Cerkljanskem ter delo na področju vzgoje, izobraževanja ter dela z odraslimi v Zvezi tabornikov Slovenije.

KOLEDAR DOGODKOV

Brezplačno pravno svetovanje za starejše

Društvo upokojencev Cerklje
(za termin svetovanja pokličite: 051 413 148)

Delavnica prve pomoči (Rdeči križ)

Glavni trg, Cerklje
14. 5. 2015 med 14.00 in 16.00 uro

Odprtje razstave: Dvajset in nekaj let jazza - in še česa - v Cerklju

Cerkljanski muzej
15. 5. 2015 ob 19.00

Tečaj kubanske salse (Janja Kravos in Juan de Dios Angeles Pachere)

Večnamenski center Cerklje
15. 5. 2015 ob 19.00

Dan zdravja

Mestni trg Idrija
16. 5. 2015 id 8.00 do 12.00

Predstavitve orientacijskega teka in tekma za Orientacijsko ligo Primorske (OK Azimut)

Večnamenski center Cerklje
16. 5. 2015 dopoldne

Enduro Cerklje, državno prvenstvo Slovenije

Smučarski center Cerklje
16. 5. - 17. 5. 2015

Rolanje za otroke (ŠD Neptun)

Večnamenski center Cerklje
16. 5. 2015 ob 17.00

Pilates stoje za odrasle (ŠD Neptun)

Večnamenski center Cerklje
16. 5. 2015 ob 18.00

Ženski pevski zbor Kombinat: Pesem o svobodi

Koncert posvečen 70. letnici osvoboditve in mednarodnemu muzejskemu dnevu Parkirišče pred Partizansko bolnico Franja
17. 5. 2015 ob 14.00

Kmečka tržnica

Gabrijelov vrt, Cerklje
18. 5. 2015 / 6. 6. 2015 / 18. 6. 2015 med 8.00 in 12.00 uro

Trojček koristnih znanj za nepridobitne organizacije: pogajanja, vodenje in pridobivanje sredstev (Združenje ZRNO)

Večnamenski center Cerklje
18., 19. in 20. 5. 2015 ob 18.00
Prijava na: zdruzenjezrno@gmail.com

Delavnica za otroke: Nesreča nikoli ne počiva (DPM Cerklje)

Večnamenski center Cerklje
21. 5. 2015 ob 16.00

20. Jazz Cerklje 2015

Cerklje
21. 5. - 23. 5. 2015

Nomadic Village 2015

C.M.A.K. Cerklje
21. - 30. 5. 2015

Gozdni selfness: Kulinarično doživetje na gozdni jasi/Sprostitev pod krošnjami dreves

Cerklje
22. 5. 2015

Ljuben Dimkaroski: koncert na repliko neandertalčeve piščali

Cerklje
22. 5. 2015 ob 18.00

Gozdni selfness: klasična izvedba

Cerklje
23. 5. 2015

Jazz meditacija v naravi

Cerklje
24. 5. 2015

Ljuben Dimkaroski: koncert na repliko neandertalčeve piščali

Šebrelje
24. 5. 2015 ob 16.00

Ogled AP Divje Babe

Šebrelje
24. 5. 2015

Mala šola osebnih financ (Zdenka Čemažar Vrban)

Večnamenski center Cerklje
22. 5. 2015 ob 18.00

Kako spremeniti svoje življenje (Tinkara Filač)

Večnamenski center Cerklje
26. 5. 2015 ob 18.00

Predavanje o Parkinsonovi bolezni (Društvo Trepetlika)

Večnamenski center Cerklje
27. 5. 2015 ob 18.00

Preprečevanje in zgodnje odkrivanje raka dojke (Erika Tuta, dr. med., ZD Idrija)

Večnamenski center Cerklje
29. 5. 2015 ob 18.00

Zibelka svetovne glasbe, Neandertalčev dan, Regijsko tekmovanje koscev (TD Reka)

Reka
29. 5. - 31. 5. 2015

5. mednarodni prostovoljni tabor

C.M.A.K. Cerklje
31. 5. - 7. 6. 2015

Prvi selfness teden v Sloveniji

Cerklje
2. 6. - 7. 6. 2015

8. tabor Karajzewc

C.M.A.K. Cerklje
5. - 7. 6. 2015

Dan Primorskega vala

Smučarski center Cerklje
13. 6. 2015 ob 13.00

Maraton Franja BTC City 2015

Cerklje
14. 6. 2015

Srečanje pod Črnim vrhom (PGD Novaki in TD Novaki)

Parkirišče šestsežnice Počivalo, Novaki
20. 6. - 21. 6. 2015

Cerkno, zibelka orientacije

Klemen Kenda, Aleš Poljanšek

Orientacijski tek je v Cerknem dobro znan zaradi dolgoletne tradicije in uspehov naših tekmovalcev. V svoji 35-letni zgodovini so se v Cerknem in okolici kalili številni orientacisti, ki so se zapisali tudi v zgodovino slovenskega športa. Orientacijski klub Azimut je v 25-letni zgodovini Orientacijske zveze Slovenije daleč najbolj dominanten klub. Z izjemo leta 1999 je bil Azimut vsako leto znova zmagovalec Slovenske orientacijske lige – neprekinjeno, torej že 15 let!

Iz zgodovine

Navdušenje za orientacijski tek se je porodilo na taboru cerkljanskega planinskega društva na Črnem Vrhu, leta 1980. V 80-ih letih so se za razvoj športne panoge trudili: **Silvo Sorč**, **Peter Sedej**, **Marija Miklavčič**, **Marija Uršič**, **Dragan Miklavčič**, **Jože Kranjc**, **Vlasta Primožič**, **Aleš Poljanšek**, **Damjan Čelik** in številni drugi. V tem času je bil orientacijski tek del aktivnosti PD Cerkno, kasneje pa je Orientacijski klub Cerkno deloval v okviru ŠD Cerkno. 26. decembra 1992 je bil ustanovljen Orientacijski klub Azimut, s katerim se je šport osamosvojil.

Klub združuje 65 v nacionalni panožni zvezi registriranih tekmovalcev v starosti od 8 do 60 let in še več kot 20 članov, ki so večinoma vključeni v organizacijske in vzgojne aktivnosti (priprava tekmovanj, skrb za opremo, izvajanje šol orientacije). Klub izvaja šolo orientacije na OŠ Cerkno, Gimnaziji Jurija Vege Idrija in na OŠ Idrija. Trenerji mesečno opravijo več kot 100 ur dela, med katerimi je skoraj polovica prostovoljnih. Poleg osnovnega orientacijskega teka se člani kluba ukvarjajo še z drugimi disciplinami: orientacija na gorskih kolesih, precizna orientacija, smučarska orientacija.

Večji uspehi članov kluba

Med največje uspehe tekmovalcev sodi bronasta medalja – prva z večjih tekmovanj v orientacijskem teku za Slovenijo – **Petra Tušarja** na svetovnem šolskem prvenstvu (Portugalska, 2013), s čimer je bil razglašen tudi za »Orientacista leta 2013«. Na istem prvenstvu je klub zabeležil še dve 4. mesti: **Patrik Čelik** (2011) in **Manca Cvek** (2013), na oder za najboljših 6 pa je stopil tudi **Blaž Grah** (2006). Nositelca najboljših slovenskih

rezultatov na evropskih in svetovnih mladinskih prvenstvih sta tudi: Nuša Jeram (2013, 2014) in Tibor Mrak (2007-2010).

V OK Azimut sta svojo športno pot začela tudi dva zelo uspešna športnika: gorska kolesarka **Tanja Žakelj** in **Jošt Lapajne**, gorski tekač, od leta 2015 tudi eden od trenerjev mladincev v Azimutu.

OK Azimut pripomore k razvoju športa v Sloveniji

Člani orientacijskega kluba Azimut so že vrsto let aktivno vključeni v delo Orientacijske zveze Slovenije. Že drugo leto zvezi predseduje **Klemen Kenda**, sicer pa so člani kluba v zadnjih letih opravljali tudi funkcije blagajnika, tajnika, mladinskega in članskega selektorja, članov nadzornega odbora in disciplinske komisije, vodij in pomočnikov različnih komisij. Člani zastopajo tudi zvezo v Olimpijskem komiteju Slovenije.

Klub se je v letošnjem letu zavzel za razvoj orientacijskega teka v Posočju. 8. aprila je tako potekalo prvo srečanje udeležencev šole

Članice in člani Orientacijskega kluba Azimut Cerkno

orientacije v Tolminu. V preteklih letih je klub tako že pomagal pri vzpostavitvi kluba v Dobravljah pri Ajdovščini in celo v Velenju, v klub pa so se vključili tudi člani iz Logatca in Žirov. Klub so občasno obogatili tudi vrhunski tekmovalci iz Hrvaške, Italije in Španije.

Cerkno Cup kot prepoznavna blagovna znamka

V začetku 90-ih let je klub pričel z izvajanjem večdnevnega mednarodnega tekmovanja **Cerkno Cup**, ki delno zagotavlja finančna sredstva za izdelavo novih orientacijskih kart in izvajanje šole orientacije. Tekmovanje vsako drugo leto za tri do šest dni gosti od 250-500 tekmovalcev iz več kot 20 držav sveta. Tekmovanje vsakič šteje tudi za točkovanje svetovne jakostne lestvice. Klub vsako leto organizira več tekmovanj za Slovensko orientacijsko ligo (SOL), državna prvenstva, več let pa koordinira tudi Orientacijsko ligo

Primorske (OLP), ki je predvsem namenjena treningu mlajših in rekreaciji starejših članov. ■

»V naslednjih dveh letih, dokler sem še med mladinci, je moj glavni cilj priti med 15 najboljših na svetovnem prvenstvu in s tem znatno popraviti doslej najboljši slovenski rezultat.«
Peter Tušar

OK Azimut z veseljem sprejema nove člane. Orientacijski tek je šport, ki starogrški moto »zdrav duh v zdravem telesu« jemlje dobesedno. Blagodejno učinkuje na telesno in mentalno zdravje in krepi značaj: vztrajnost, odločnost, odgovornost posameznika! Oglasite se! Aleš Poljanšek, predsednik OK Azimut / E: info@cerkno-cup.com

»V sezoni 2015 je moja največja ambicija uvrstitev v reprezentanco, ki bo julija potovala na svetovno mladinsko prvenstvo na Norveško. Hkrati pa se želim julija uvrstiti na prvenstvo JV Evrope, ki bo potekalo v Bolgariji. Ob vseh večjih tekmovanjih pa računam tudi na dobre rezultate v ženski eliti, tako na državnih prvenstvih kot tudi v slovenski orientacijski ligi.«
Nuša Jeram

Na kratko

Belluno (ITA), 12. 4. 2015 – **Peter Tušar** (OK Azimut) je na tekmi italijanskega pokala v orientacijskem teku zasedel odlično 5. mesto.

Predgrize, 4. 4. 2015 – Članki OK Azimut so na 1. tekmi letošnje Orientacijske lige Primorske v najmočnejši kategoriji zasedli 2. (**Mark Bogataj**) in 3. mesto (**Rok Močnik**), v lažji kategoriji pa je zmaga **Nika Poljanšek**.

Cerkno, 23. 3. 2015 – Športno društvo Cerkno je na občnem zboru dobilo novega predsednika. **Jože Lipužič**, predsednik Košarkarskega kluba Cerkno je na tem mestu

Jože Lipužič

nasledil dolgoletnega predsednika društva **Nika Zajca**. Društvo združuje šest klubov in organizacijska odbora Partizanskih smučin ter Izleta cerkljanskih mopedistov. Predsedniki posameznih sekcij – klubov: balinarskega

kluba, teniskega kluba, košarkarskega kluba, plavalnega kluba, trim kluba ter organizacijskega odbora Partizanskih smučin, so na občnem zboru podali poročila o delu v letu 2014 in načrte dela v letu 2015.

Socka, 12. 4. 2015 – Moška ekipa mladincev OK Azimut (**Simon Stanonik**, **Nace Vegelj**, **Mark Bogataj**) je na državnem prvenstvu v gorskem teku v štafetah osvojila naslov državnih prvakov.

Črni Vrh nad Idrijo, 11. 4. 2015 – Na 2. tekmi Slovenske orientacijske lige, ki je potekala v organizaciji OK Azimut, je **Peter Tušar** osvojil bron v moški, **Nuša Jeram** pa srebro v ženski eliti. Zmage za domači klub so

dosegli še: **Simon Stanonik** (M18), **Valentin Eržen** (M21A), **Robert Lapanja** (M21B), **Nea Eržen** (začetniki) in **Lara Gantar** (Ž18). Na 3. tekmi Slovenske Temp-O lige je v elitni kategoriji **Klemen Kenda** zasedel 2. mesto.

Planina, 19. 4. 2014 – Na občinskem tekmovanju v gasilski orientaciji 2015, ki

Foto: Arhiv PGD Planina

Foto: Arhiv OK Azimut

Zakaj je plavanje dobro?

Gašper Bevk

Plavanje ne sodi med tako imenovana 'naravna gibanja', kot so tek, hoja, plazenje, lazenje, zato se je pravilnega plavanja oz. plavalnih tehnik potrebno naučiti. Če se želimo pri vodnih dejavnostih počutiti varne, moramo v učenje novih gibalnih znanj vložiti kar nekaj truda.

Foto: Arhiv Hotela Cerkno

Kako začeti?

Pri začetnem učenju plavanja ima največjo vlogo družina. Pomembno je, da starši pravilno pristopajo k privajanju na vodo, da se pri otrocih ne razvije strah pred vodo. Če ima družina to možnost, je kasneje smiselno, da otroka vpiše v plavalno šolo. Z velikim interesom in željo se lahko učenje plavanja tako postopno nadaljuje z resnejšimi treningi. Najpomembnejše pa je, da otrok pridobi pozitivne izkušnje z vodo. Za učenje tehnike je zagotovo dovolj časa tudi kasneje, predvsem v šoli, na rednih plavalnih tečajih v sklopu šolskega učnega programa.

Različne oblike vadbe v vodi

Danes je poleg plavanja na voljo pestra ponudba različnih vodnih vadb. Pri tem je potrebno poudariti, da je plavalno znanje priporočljivo, če ne kar zaželeno, in sicer že zaradi varnosti, kakor tudi zaradi boljšega počutja vadečega. Poznamo več vrst vadb za vse starostne skupine: vodno aerobiko, animacijo v vodi, fitnes v vodi, igre v vodi (vaterpolo, vodno košarko, podvodni hokej), potapljanje, rekreativno plavanje, tekmovalno plavanje... Znanje plavanja in dobra fizična kondicija sta tudi dobra naložba za bolj adrenalinske športe, povezane z vodo, kot so: surfanje, avtonomno potapljanje, rafting, kajak-kanu ali soteskanje.

Pozitivni učinki plavanja

Ker v vodi občutimo vzgon, se počutimo, kot bi lebdeli. Vodno okolje tako razbremenjuje celoten skeletni sistem: sklepe, kosti in mišice. Vodno okolje spodbuja tudi krepitev dihalnega sistema. Izdihovanje pod vodo pri plavanju ob povečanem uporju vode krepi naša pljuča. Vadba plavanja pozitivno vpliva na srčno-žilni sistem. Zaradi vodoravnega položaja telesa pri plavanju je pretok krvi olajšan in se tako tudi poveča, kar pa je odvisno tudi od intenzivnosti vadbe. Eden najpomembnejših vidikov vadbe pa je zagotovo tudi pozitiven vpliv na psihično počutje vadečega ter razbremenitev vsakdanjih stresnih situacij. Plavanje je vsekakor koristno iz več vidikov, zato izkoristimo ponujene vodne površine in gremo plavat! ■

DAN ZDRAVJA

Sobota, 16. maja 2015,
med 8. in 12. uro,
na Mestnem trgu Idrija

TEMA: »PREHRANA«

KOLEKTOR

ZDRAVSTVENI DOM IDRJA

Sodelujejo: Vrtec Idrija, OŠ Idrija, Spodnja Idrija, Cerkno, VDC - enota Idrija, Gimnazija Jurija Vege Idrija, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, ZPM Idrija, Čebelarstvo društvo Idrija, Društvo slepih in slabovidnih, Lekarna Ljubljana, SVIT, Vzajemna, Društvo KVČB, ICRA, ZD Idrija, Koncern Kolektor, KS Idrija.

PROGRAM:

- Kmečka tržnica lokalnih izdelkov in pridelkov
- Brezplačne meritve krvnega tlaka, sladkorja in holesterola v krvi
- Zobozdravstvena vzgoja in preventiva
- Predstavitve programa SVIT
- Predstavitve službe NMP ZD Idrija
- Poslikava obraza
- Pravilnična ura na temo zdravja v Mestni knjižnici in čitalnici Idrija ob 10.00
- Delavnica za otroke ZPM Idrija od 9.00 dalje
- Kulturni program ob 9.30

PRVI

Selfness teden

V SLOVENIJI

2. - 7. 6. 2015

www.gozdni-selfness.si

ga je organiziralo PGD Planina v sodelovanju z ► Mladinsko komisijo Gasilske zveze Cerkno, se je v petih tekmovalnih kategorijah pomerilo 41 ekip. V kategoriji pionirke so zmagale: **Tajda Razpet, Lara Purgar** in **Ajda Močnik** iz PGD Gorje-Poče-Trebenče, v kategoriji pionirji pa: **Nejc Špič, Mitja Selak** in **Črt Lahajnar** iz PGD Planina-Čeplez. V kategoriji mladinci so zlate medalje osvojili: **Tanja Močnik, Deja Razpet, Maja Kogoj** (PGD Planina-Čeplez) ter **Iztok Hadalin, Nik Hadalin** in **Jure Abram** (PGD Planina-Čeplez). Kot edini v kategoriji gasilcev-pripravnikov so zmagali **Adam Golja, Matej Kogoj** in **Gašper Ajdišek** iz PGD Plužnje. ■

Stotka

Ana Bogataj

Foto: Bojan Tavčar

1 Ležimo na hrbtu s pokrčenimi kolena in stopali na tleh. Hrbtenica je v nevtralnem položaju. Roke so sproščene na tleh. Najprej aktiviramo mišice medeničnega dna, z vdihom dvignemo roke za glavo in pri tem pazimo, da se prsni koš ne dviga.

2 Z izdihom spustimo roke vzporedno s tlemi ter se z zgornjim delom dvignemo na konice lopatic. Pogled usmerimo med kolena.

3 Stopala dvignemo od tal v pravi kot in ne spreminjamo položaja hrbtenice. Z rokami zanihamo gor in dol ter pri tem dihamo v ritmu 3x vdih/3x izdih. Ritem dihanja ponovimo 15x, pri tem pa trup popolnoma miruje, premikajo se samo roke. V primeru bolečin v vratnem predelu lahko glavo odložimo na tla, medtem ko vajo izvajamo naprej.

Če globoki stabilizatorji še niso dovolj močni in se med vajo poveča ledvena krivina ter skušamo z zunanjimi mišicami na vso moč pritiskati navzdol, lahko eno stopalo ali obe stopali odložimo na tla ter z rokami delamo naprej. Ko nam postane vaja prelahka, pa noge iztegujemo naprej ali iztegnjene še dodatno križamo gor/dol. Naslednja stopnja je še daljšanje ritma dihanja na: 4x vdih/4x izdih ali celo: 5x vdih/5x izdih. Ne glede na težavnost vaje, ki jo boste izbrali, vam zagotavljam, da bodo globoke trebušne mišice okrepljene, kar je vsekakor cilj in namen pilatesa.

Turist si želi predvsem doživetij

Helena Pregelj Tušar

Vencelj Tušar, gospodar Turistične kmetije Pri Flandru v Zakojci, je pred nedavnim začel drugi mandat predsednika Združenja turističnih kmetij Slovenije. Na čelu združenja, ki so ga kmetje na lastno pobudo ustanovili pred sedemnajstimi leti in danes združuje preko štiristo članov, se v prvi vrsti bori za boljše pogoje poslovanja slovenskih turističnih kmetij. Združenje oblikuje strategijo razvoja turizma na kmetijah, izobražuje, komunicira z državnimi institucijami ter skrbi za promocijo.

Foto: Bojan Tavčar

Gostje turistične kmetije Pri Flandru si želijo veliko gibanja in prijetnih doživetij v naravi.

Vencelj Tušar ocenjuje, da so današnje slovenske turistične kmetije na zelo visoki kakovostni ravni. Gospodarji se resnično trudijo, da bi zadovoljili gosta, hkrati pa ustvarili prihodek kmetiji, ki brez dopolnilne dejavnosti ne bi mogla preživeti. Veseli ga razmišljanje mladih, povečini izobraženih gospodarjev, ki so spoznali, da lahko z lastnimi sposobnostmi na kmetiji ustvarijo dobra delovna mesta. »So izredno uspešni, pa tudi zadovoljni! Le čez državo vsi malo 'pojamrajo'. Davki so visoki, inšpektorji pa imajo nenormalno visoke zahteve,« pravi in doda primerjavo: »Ko turistično kmetijo v Avstriji obišče inšpektor, pregleda dokumentacijo, opravi ogled prostorov. Če najde napako, kmeta najprej opozori. Po dveh, treh tednih preveri, ali je napaka odpravljena. Če ni, sledi kazen. Pri nas je kmet kaznovan takoj. Kazni znašajo tudi več tisoč evrov. Kmetije pa zalog denarja nimajo.«

Svoboda je največja sreča

»Ko kmet nekaj zasluži, vloži nazaj v kmetijo,

gostinec pa kupi barko na morju,« pravi sogovornik, ki se dobro zaveda, da je gospodar kmetije le 'upravljavalec za določen čas'. Turistično dejavnost je že zaupal sinu. Kmalu bo nanj prepisal tudi kmetijo. »Veliko kmetij je propadlo, ker jih niso posodabljali ali pa so starši odgnali otroke. Če otroku od malega govoriš, da se nič ne plača, bo zagotovo šel od hiše. Če mu pokažeš, da se imaš lahko na kmetiji v redu, pa je zgodba drugačna. Ni večje sreče, kot je svoboden človek, ki lahko reče: to je moja zemlja, to bom danes delal!«

Za uspešen turizem na kmetiji je pomembna tudi odprtost do ljudi. Vsem, ki so jim ljudje hitro odveč, svetuje, naj raje najdejo drug posel, saj gostje to zelo hitro začutijo.

Malokdo se pride le sončit

Za počitnice na kmetiji se danes večinoma odločajo ljudje iz urbanih okolij. Radi pridejo v okolje, kjer ni pretiranega vrveža. »Klasičnega dopustovanja, kot smo ga poznali

pred petindvajsetimi leti, ni več. Kulinarika ostaja pomembna, ni pa več odločilna. Pomembne so drobne pozornosti: voščilo za rojstni dan, novo leto. Predvsem pa si današnji gostje želijo čim več doživetij,« pripoveduje Vencelj Tušar. K Flandru prihajajo ljudje iz zahodne in severne Evrope, ZDA, Izraela, celo Japonske in Kitajske, seveda so veseli tudi domačinov.

Malokdo, ki je pri njih na počitnicah, se pride le sončit. Gostje želijo kolesariti, hoditi, jahati konje. Poslušajo petje ptic, zanimajo jih naravne lepote, kot so slapovi v Zakojški grapi. Podobna doživetja ponujajo tudi druge kmetije, ki jih je Vencelj Tušar obiskal na številnih poteh po Sloveniji in tujini. V spomin se mu je vtisnila kmetija v Savinjski dolini, kjer gostom pripravijo odejo in košaro jedi za večerjo na travniku. Navdušile so ga skrbno pripravljene mize z marmeladami, sirčki, čaji, različnimi vrstami kruha, štrukljev, odličnih mesnin. V tujini je opazil, da gostom omogočajo vse več stika z živalmi. Hranijo konje, prašičke ali gosi, jih božajo, spustijo iz hleva, pripeljejo nazaj. Na francoski kmetiji se je s kamarškim konjem podal po močvirnatu travu, ki se zelo vdira. »Naš konj bi tam padel, tisti pa ni,« se spominja: »Naložili so nas tudi na lojtrnik in peljali do črede, ki se je pasla. Kosilo so nam postregli na starem, z deskami obitem seniku. Okrog nas so viseli komati in grablje. Hrana pa dobra, da si oblizuješ prste!« Na nemški kmetiji so ga navdušila iz desk zbita kolesa, čisto 'po starem', na katerih pa so otroci zelo uživali.

Naravne znamenitosti, naraven odnos

V domači občini si Vencelj Tušar ne želi masovnega turizma. Bolj je naklonjen butičnemu, ki v ospredje postavlja majhne znamenitosti. Teh je na Cerkljanskem veliko.

Foto: Bojan Tavčar

Vencelj Tušar

Želi pa, da bi jih bolje povezali ter promovirali, tudi skupaj s sosednjimi občinami. Prepričan je, da mora turistična ponudba ostati naravna, prav tako mora naraven ostati odnos gostitelja.

Da razmišlja pravilno, je potrdila belgijska družina, ki mu je le dan pred najinim pogovorom poslala veliko foto knjigo z vsemi lepimi trenutki, ki jih je v zadnjih devetih letih doživela Pri Flandru. »Prav solze so mi tekale. Kako so se mogli tako potruditi?« Prepričan je, da česa takega nima vsaka kmetija. ■

Foto: Darko Tavčar

Turistična kmetija Pri Flandru

Na kmetiji Pri Flandru v Zakojci že deset let kmetujejo na ekološki način, tako da je večina hrane, ki jo ponujajo, pridelana in predelana na njihovi kmetiji. Nudijo nedeljska in praznična kosila, polpenzion ali nočitve z zajtrkom. Gostje se lahko pri njih popeljejo s kočijo, zajahajo konja v maneži ali z njim odidejo na teren, po kosilu pa obiščejo domačijo pisatelja Franceta Bevka ali se podajo na sproščujoč sprehod skozi vas.

»Po polno bero doživetij ste zato prijazno vabljeni v Zakojco,« pravijo na turistični kmetiji Pri Flandru.

Foto: Bojan Tavčar

Če imaš znanje, trdo delaš in vztrajaš, se odpirajo tudi priložnosti

Helena Pregelj Tušar

Klemen Simonič, 26-letni univerzitetni diplomirani inženir matematike in računalništva, ki izhaja iz Gorenjih Novakov, v teh dneh zaključuje magistrski študij na ameriški Univerzi Utah. Njegova bliskovita profesionalna pot se je začela že v času dodiplomskega študija, ko je med letom raziskoval na Inštitutu Jožef Stefan, poleti pa na prestižni ameriški Univerzi Stanford. Le tri mesece po zaključku študija na Univerzi v Ljubljani se je preselil v ZDA, kjer raziskuje, kako umetna inteligenca razume besedila. Izjemen uspeh je doživel lani, ko je bil povabljen v elitno družbo strokovnjakov v Google Research, 'možgane Googla'. Z delom bo nadaljeval v eni najbolj privlačnih raziskovalnih industrij. V ZDA namerava ustanoviti tudi svoje 'start-up' podjetje.

Klemen Simonič

Na prvi pogled so ZDA za mladega inženirja matematike in računalništva obljubljena dežela. Vendar Klemen Simonič, ki zadnji dve leti tam živi in dela, dobro pozna resnično sliko: »Amerika je velika, veliko je univerz in zelo veliko dobrih študentov. Pomembno je, da zelo veliko delaš, da veš, kaj delaš, da dobro delaš in upaš, da bo to, kar boš naredil, postalo prepoznavno v očeh drugih. Če ti uspe, kar je zelo težko, je to res obljubljena dežela.«

Prvi kliki

Klemen se je v otroštvu ukvarjal s športom in igral trobento, tudi v orkestru. Za razliko od sošolcev je prvi računalnik dobil precej pozno, v 6. razredu osnovne šole. Medtem ko so vrstniki igrali računalniške igrice, je sam raziskoval operacijske sisteme. »Računalnik se je zato vsaj dvakrat na teden sesul. Kar naprej ga je bilo potrebno servisirati, saj ga sam takrat še nisem znal popraviti,« se spominja. Kot dijak tehniške gimnazije je veliko programiral, delal podatkovne baze, spletne strani. Vesel je, da je bil tako naprednim

stvarjem izpostavljen že v najstniških letih. Nadaljeval je z interdisciplinarnim študijem matematike in računalništva ter ga uspešno zaključil z diplomskim delom, pri katerem je raziskoval, kako s pomočjo sodobnih tehnologij ugotoviti manjkajoče lastnosti entitet. Pojasni s primerom: »Entiteta 'Univerza v Ljubljani' je opisana z določenimi podatki: letom ustanovitve, številom študentov, številom programov, številom fakultet... 'Univerza v Mariboru' pa je opisana z nekaterimi od teh podatkov, manjka pa npr. leto ustanovitve. Moja naloga je bila najti način, kako ugotoviti te manjkajoče lastnosti. To sem potem prenesel na 'big data', preko 23 milijonov entitet in 600 milijonov povezav lastnosti, kar je ogromno.«

Poletja na Stanfordu

Poletne študijske počitnice je v celoti posvetil raziskovalni praksi na Univerzi Stanford. »V petek sem imel zadnji izpit v Ljubljani, v ponedeljek sem že letel v ZDA. Vrnil sem se konec poletja, v četrtek ali petek, v ponedeljek

pa začel z naslednjim študijskim letom. Tri ali štiri leta nisem bil na počitnicah, a jih tudi nisem pogrešal,« pripoveduje. Na Stanfordu je raziskoval skupaj s prof. dr. **Juretom Leskovicem**. Spoznala sta se, ko je bil Klemen še dijak in se je z željo po izobraževanju v tujini srečal s Slovenci, ki so študirali v ZDA. Med njimi je bil tudi Jure, ki je hitro opazil Klemnovo zagnanost in ambicioznost, ga povezal z Inštitutom Jožef Stefan in nato povabil v ZDA.

Umetna inteligenca in kratka besedila

Ko se je Klemen Simonič preselil v ZDA in začel z doktorskim študijem na Univerzi Utah, je za svoje področje raziskovanja izbral razumevanje besedil. Specializirano raziskuje, kako računalnik razume kratka besedila, npr. poizvedovanja v Googlu ali objave na Facebooku. »Če nekdo v Google napiše npr. 'april in paris lyrics',« pojasni, »Google zares ne razume, kaj človek hoče. Ve pa, kaj so ljudje, ki so pred tem to besedilo vpisali v Google, potem kliknili. In zato, ker ve, kaj so ljudje prej kliknili, zna pokazati dobre rezultate. Ljudje to enostavno razumemo, računalnik pa ne. Sam raziskujem, kako kratko besedilo označiti s koncepti, relacijami, da bi ga računalnik lahko bolje razumel. To je moje področje.«

Kljub načrtovanemu doktoratu se je odločil, da študij letos zaključi z magisterijem in zapusti Salt Lake City, kjer trenutno živi. Svojo pot bo nadaljeval v raziskovalni industriji, v enem največjih podjetij, kot sta npr. Facebook ali Google, kjer je lani dobil prestižno možnost sodelovanja.

Gromozanski Google

Klemen Simonič je že v prvem letniku podiplomskega študija svojemu profesorju **Feifeju Liju**, s katerim sta hitro vzpostavila zelo dober odnos, zaupal, da si želi raziskovalno prakso opravljati pri Googlu. Profesor mu je sicer odkrito povedal, da so možnosti zelo majhne, a Klemen je kljub temu poizkusil in odlično opravil proces intervjuvanja. Gre za velik uspeh, saj je Google Research zelo tekmovalen in v glavnem sprejema študente iz višjih letnikov. Redko se zgodi, da je študent iz prvega letnika sprejet na tako vrsto prakse.

Čeprav je o Googlu vedel veliko, je Klemna prvi vtis šokiral: »Google je z eno besedo gromozanski v čisto vsakem pomenu besede. V

službo ti ni potrebno priti z avtom, saj imajo svoje luksuzne, prostorne avtobuse s povezavo na internet in vozniki, ki zelo lepo vozijo, tako da lahko na poti delaš. Predstavljal sem si, da imajo kakih deset avtobusov. Izkazalo se je, da jih je veliko veliko več! Celoten odderek v Googlu dela samo na področju transporta. In to je samo ena od čisto majhnih stvari, ki jih Google omogoča. Ker vsake tri mesece položi na račun okoli dve milijardi in pol dolarjev, si to seveda lahko privošči.«

V službo se je navadno odpravil okoli pol sedmih zjutraj in delal približno dvanajst ur dnevno. Delal je veliko, predvsem samostojno, hkrati pa bil deležen tudi za Google značilnega sproščenega delovnega vzdušja z jutranjim zajtrkom in popoldanskim sprehodom ali vožnjo s kolesom. Na Klemna ni nihče pritiskal, ker je v Googlu jasno, da mora vsakdo opraviti svoje delo. Všeč so mu bili tudi veliki odprti delovni prostori. Le nekaj deset metrov od njega so sedeli vsi, ki v Googlu nekaj pomenijo – **Jeff Dean**, **Geoffrey Hinton**, ugledni znanstveniki, inženirji. Ko so med lanskim svetovnim prvenstvom zaposlenim omogočili spremljanje nogometa, so nekateri normalno delali, drugi pa so se ustavili in gledali tekme, se spominja Klemen: »Tudi Geoffrey Hinton se je ustavil. Pogovarjala sva se o 'fucbalu'.«

Bistvena znanje in trdo delo

Življenje v ZDA je drugačno od evropskega. Klemen Simonič pravi, da so razlike po tem, ko se tja dejansko preseliš, še bistveno bolj opazne. »Sam sem izredno pedanten. Vem, na primer, kako so pri nas grajene hiše. V ZDA načeloma ni tako.« Tudi kraji in zvezne države se med seboj zelo razlikujejo. V eni uri ne prideš od gora do morja, tako kot v Sloveniji. Sam v ZDA najbolj pogreša družino. Domov se vrača vsake pol leta in tudi letos bo mesec dni preživel v Sloveniji. Sicer pa ZDA ostajajo edina država, ki lahko strokovnjaku njegovega kova omogoči profesionalni razvoj, izkušnje in mrežo stikov v strokovnih in poslovnih krogih. »Boljši ko si, več znanja ko imaš, več kot narediš, bolj se zmanjšuje vpliv naključij. Za velike uspehe je sicer pomembno tudi to, da si ob pravem času na pravem mestu. Sam niti ne veš, kaj je pravi prostor in pravi čas, dobro pa je, če si prav ti slučajno tam,« meni Klemen. Vendar poudarja, da ti sreča in naključja nič ne koristijo, če nisi pripravljen trdo delati: »Priložnosti se ustvarjajo zato, ker imaš znanje, ker trdo delaš in vztrajaš na svoji poti.« ■

Posebna divja ponudba

Dario Cortese

Pri nas raste več kot 2000 divjih rastlin, ki so uporabne za prehrano. Zanimivo je, da so tudi vsi tako imenovani pleveli užitni in podobno kot druge vrste divje zelenjave v primerjavi z gojenimi rastlinami tri- do štirikrat bogatejši z rudninami, vitamini ter drugimi bioaktivnimi snovmi. Ko plevemo in mečemo pleve stran, tako zavržemo prehransko bistveno močnejšo zelenjavo kot je tista, ki jo gojimo in se za njeno uspešno rast »borimo« s pleveli ...

Na Cerkljanskem rastejo številne uporabne divje rastline. Najdemo jih ob potokih, na travnikih in v gozdovih pa še prav visoko pod Poreznom, kjer med drugimi naletimo na dišeči kromač, ki je botanični sorodnik komarčka in janeža, ter na vanež, sorodnika čemaža. Obe sta imenitni zelenjavni in začimbni. Razen tega povsod okoli najdemo čemaž, koprive, smrdljivko, regrat, svinjak, gozdni koren ter druge za prehrano še kako uporabne »divjinke«, da o kurjih črevcih, regačici in drugih užitnih plevelih niti ne govorimo. Torej poskusimo, vsaj dvakrat, kako znano jed na divji način. Pripravimo smukavc z užitnimi divjimi rastlinami, takšno ali drugačno solato z divjo zelenjavo, juhe in enolončnice ... Predloga, ki sledita, naj bosta le spodbuda za nadaljnjo divjo lakoto.

Dario Cortese je v slovenskem prostoru dežurni krivec za popularizacijo užitnih divjih rastlin, torej za njihovo spoznavanje, nabiranje ter pripravo. Na to temo je napisal vrsto člankov in več knjig. Razen v Ljubljani ima bazni tabor tudi v Cerknem. Srečate ga lahko v Lamku pa med Gorjami, Počami in Trebenčami in niti na Poreznu ne manjka; najljubše poti na cerkljansko piramido so mu z Vrh Ravnih, bodisi skozi Zakojško grapo in čez Durnik ali čez Otavnik, z Labinjskih Leh, čez Ritovščico, čez Kopo in še kakšna neprvenstvena smer se najde. Sploh pa ga vidite in slišite kot napovedovalca nastopajočih na festivalu Jazz Cerkno, na koncertih Keltike in bara Pr' Gabrijelu; nekajkrat so ga, resda iz neznanih razlogov, videli napovedovati tudi Po domače.

Delavnica Divja hrana

V sklopu letošnjega festivala Jazz Cerkno bo spet potekala delavnica Divja hrana, in sicer v petek, 22. maja in v soboto, 23. maja. Začetek je ob 11.00, zbirno mesto pred barom Pr' Gabrijelu. Cena enodnevne delavnice je 25 €.

Popečena skuta s smetanovo in koromačevo polivko

Foto: Dario Cortese

Krompirjeva solata s čemažem, koprivami in regačico

Kuhan krompir narežemo ter damo v skledo. Dodamo približno enako količino narezanih kopriv, čemaža in regačice; koprive najprej dobro zmečkamo, da polomimo žgalne laske. Na ta način lahko koprive uživamo surove, saj ne žgejo več. Zabelimo s kisom in ocvirki ali z oljčnim oljem. Posolimo po okusu ter premešamo.

Smetanova polivka z dišečim kromačem

Kromačeve liste čim bolj drobno zrežemo ali sesekljam. V dva decilitra sladke ali kisle smetane vmešamo dve zvrhani žlici sesekljanega kromača ter počakamo vsaj petnajst minut, raje pa uro ali več, da se razvijejo arome. Polivko, ki jo po želji razredčimo s sirotko ali z vodo, prelijemo po solatah, kuhani in pečeni zelenjavi ter po sadnih jedeh. Tudi s skuto se dobro razume.

Pravljica o žlikrofu

Mestna knjižnica in čitalnica Idrija in ICRA razpisujeta javni literarni natečaj z naslovom PRAVLJICA O ŽLIKROFU.

Nekoč je živel ...

Mnogo pravljic se začne s temi besedami. Še nobene zgodbe pa nimamo o našem domačem junaku – žlikrofu. Od njegovega rojstva, preko prijateljstva z različnimi omakami, prilogami in drugimi domišljajskimi bitji do končne združitve s sladkusi se lahko splete zanimiva zgodba. Ima Perkmandlc rad žlikrofe? Kako se v osrčju žlikrofa počuti fila iz krompirja, drobnjaka in ocvirkov?

Za koga? Vse osnovnošolce, srednješolce in odrasle vabimo, da – navdahnjeni z idrijsko kulinarčno dediščino – nanizate žlikrofe na pravljico ogrlico, zapišete zgodbe, pripovedke, pravljice in druge štorije, dolge do 1.000 besed, in jih pošljete najkasneje do 30. junija 2015 na elektronski naslov: knjiznicaidr@idr.sik.si ali po pošti na naslov: **Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Ulica sv. Barbare 4-5, 5280 Idrija. ... do konca svojih dni.**

Informacije o nagradah in natančna navodila za sodelovanje na natečaju najdete na: www.icra.si.

Naj žlikrofi zaživijo tudi v pravljici!

Kupujemo lokalno

Foto: Bojan Tavčar

Piščal

Najstarejši sledovi bivanja na Cerkljanskem segajo v prazgodovino. Na najznamenitejšo najdbo, neandertalčevo piščal, spominja tudi lesen spominek Marijana Rejca, domačina iz Šebrelj.

Zanimivost: V jami Divje babe pod Šebreljami je pred 55.000 leti neandertalec s kamenim orodjem v kost mladega jamskega medveda s premislekom uvrtil tri enake luknjice in z nje privabil preprosto melodijo.

Različici: Piščal-spominek, dolžine 11 cm, in dolžine 7 cm, ki lahko služi kot obesek.

Ponudnik: Marijan Rejc s. p., Šebrelje 73, 5282 Cerkno

Cena: 12 € (11 cm) / 7 € (7 cm)

Kje lahko izdelek kupimo?

Pri Marijanu Rejcu osebno, v Cerkljanskem muzeju, LTO Laufar Cerkno in Narodnem muzeju v Ljubljani.

Foto: Božo Uršič

Poltrdi sir

Kmetija Pri Bašlju v Jaznah leži na obronkih doline reke Idrije na nadmorski višini 650 m. Na kmetiji, kjer obdelujejo 24 ha travnih in pašnih površin, iz surovega kravjega mleka po tehnologiji sira Tolminca izdelujejo poltrdi sir.

Zanimivost: V ponudbi imajo tudi sir z dodatki: z orehi, drobnjakom, zelenim poprom, sladko papriko (zeleno ali rdečo).

Količina: 1 kg

Ponudnik: Kmetija Pri Bašlju, Boris Eržen, nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Cena: 11 €

Kje lahko izdelek kupimo?

Na kmetiji Pri Bašlju, Boris Eržen, Jazne 14, Cerkno, M: 051 201 207; v mesnici Žunar v Cerknem in vsako soboto na Pokriti tržnici v Idriji.

Polona Kavčič

Foto: Andrija Majcen

Spomladanski čaj

Spomladanski čaj je več kot primeren za spomladansko čiščenje. Nežni listi koprive in breze, nabrani v zgodnji pomladi, v sebi nosijo izjemno moč čiščenja. Dodani drobni cvetovi vijolice moč zeliščnega napitka še podkrepijo.

Priprava: Eno čajno žličko zeliščne mešanice prelijete s skodelico (200 – 250 ml) vrele vode in pustite stati 5-10 min. Nato odcedite in pijete po požirkih.

Količina: 30 g, 50 g, 100 g

Ponudnik: Hiša zelišč (Master d.o.o. Sp. Idrija, Sr. Kanomlja 56, 5281 Spodnja Idrija)

Cena: 4,80 € (30 g), 7 € (50 g), 12 € (100 g)

Kje lahko izdelek kupimo?

Pri ponudniku: Hiša zelišč; preko spletne trgovine www.hisa-zelisc.si, občasno na Pokriti tržnici v Idriji in na lokalnih sejmi in prireditvah.